

העולם הזה

עניי ילדים
מאשימות את

בית היתומים דיסקין

✱

פסטיבל המוסיקה
בת זמננו
הצגת
הבכורה
העולמית
של האופרה

דויד

✱

חלוקת פרסי
תחרות הענק

בלי מורא -
בלי
משוא פנים

מס. 866 שנה 17
מ' סיון תשי"ד
10.6.54
המחיר 300 כרומה

השבועון המצויר לאינפורמציה

רח' גליקסון 8 תל-אביב
(ליד תיאטרון "א"ה")
מנע המברקים: "עולמפרס"
ד. 136, טל. 26785
מו"ל: העולם הזה בע"מ
דפוס: ישראל בע"מ ת"א

השומר

מקדמה רינה ברלי

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, כיתוב:
ישעיהו לביא

הכתב הראשי:
עמנואל פרט

חברי המערכת:

דוב איתן, משה בראפרס, יחיאל כשן, יהודה נבאי, ניצה נבי, נילי, רותי ורד, בויז זכאי, אוסקר מאובר, עמוס קינן, סילבי קשת.

מ"מ ראש מערכת ירושלים:
יוחנן אורן

מנהל מעבדה:
דוד טהיני

עורך דפוס:
משה אור

מנהל מבצעים:
שלמה אריר

ראש המנהלה:
שלמה הררי

אידיאליזם

בשבוע שעבר נזעקו כל חברי המערכת המרכזיים לתפקיד חשוב: לחסום את העורך בדושי. כי העורך, ששקע משך חודשים בתולדות חייו של דודי רויאל, איים למלא את הגליון כולו — בתוספת עמודים נוספים — במאמר עצום על חייו. כל פרט ופרט נראה לו כל כך חשוב, עד כי אי-אפשר היה לחתור עליו. לא הכרתו את רויאל מימי — אף שהיה פעם, מפקדי הראשי. אולם גם במרחק של 13 שנה היה בכוחו של האיש הבת להקסים, למשוך את הלב, ככל שחדרתי לפניה רחוקה יותר של חייו, ככל שהוספתי לקרוא את מכתביו הפרטיים שבה את לבי יותר.

מה היה באיש הזה, שיכול היה לדבר אל לבנו בשפה כה חיה? דומני שמלבד כל השאר נזקק הסוד בעובדה אחת שרשיית: דודי רויאל היה טיפוס ארצי-ישראלי מובהק, הטיפוס המושלם של מנהיג ישראלי. בכל תנועה, בכל מילה, ביטא את הסגנון החדש של הארץ. לכן השפיע על ז'בוטינסקי ועל כל העסקנים הפוליטיים: לכן הוא משפיע עוד היום גם עלינו, מן הקבר. המהפכה הגדולה הקשורה עם שמו היתה מהפכה ישראלית — התפרצות כוח-החיים של דור חדש, שהרגיש את עצמו בעל בית בארצו ואדון לגורלו, שקומתו היתה זקופה וכשרונו לפעולות מעשיות כמעט בלתי-מוגבל.

אולם רויאל היה גם ביטוי נאמן לצד השני של אותו מסבצ: דור זה היה חסר עצמאות רעיונית, נפשית. הוא פעל, לחם, עד שהשיג את המדינה. אך לא הוא התנה את קו המחמה, לא הוא קבע את דמות המדינה.

הסתכל נא בפגישה הדרמטית של שני האיש — רויאל וז'בוטינסקי. הצעיר, שני קיבל את מרות המנהיג בעיני הארגון, הפר את פקודות תנועתו, היה חדור אמינה כי הכלי הצבאי הישראלי חייב להיות עצמאי. אך הוא קיבל בלי להיסוס את מרות המנהיג בעיני רוח. לא עלה כלל על דעתו כי ערכים משותפים, וכי כל דור חייב לנסח מחדש, לצקת אותם לדפו"ם חדשים.

כמו כל מנהיג דורנו, ילדיו הארץ וילדי חיק-לארץ כאחד, מאברהם שטרן ועד יגאל אלון, קיבל רויאל את כל צידו הנפשי מן המוכן, לא מרד בעולם בכל המושגים שירש מאבותיו, לא ניסה מעולם לבחון מחדש את ההשקפות הישנות לאור המציאות המשתנה.

דומה הדבר לדוגמה הקלאסית שהשתמש בה איסבאלד שפגלר, נביא שקיעת המערב, בספרו הגדול. הוא התארס בתפרצות של הרגז, השופכת את הלאבה הלוהטת על האדמה מסביבו, אך לאבה זו בהפכה

לאבן, אינה חופשית ליצור לעצמה את הדפוסים המתאימים לטבע שלה. היא נאלצת להתאים את עצמה לשכבת-האבנים שקדמה לה. במקום שהיה שקע בשכבה הקודמת, נאלצת הלאבה, וחדור לשקע זה, במקום שהיתה בליטה, נשארת הלאבה קעורה. המדע קרא אתהליך זה פסבדו-מורפוז, דפוס-כזב.

למפעל החיים של דורנו קרה אותו דבר בדיוק. הרגזע הפ"ס את החומר הלוהט ששינה את פני הנוף — לא רק הגויים בולטים כמו רויאל, אלא את רבבות החיילים האלמונים שהולידו את המנהיגים מתוכם.

אולם דור זה לא היה חופשי ליצור לעצמו דפוסים נפשיים ורעיוניים משלו. הוא היה מסוגל, כמו רויאל ביום מותו, לבצע מיבצע נוצר בבירה ערבית רחוקה. אולם למעשה נתנו מן המיבצע רק האנגלים וגוריו סעד, עבדים. כי הוא לא הוורד עליי השקפת-עולם מרחבית חדשה, ש"כ" לה להיוולד רק בקרב דור שגדל בישראל. כי מעולם לא הירחא אם אמנם צדקו אבותיו כאשר לימדוהו כי כל ערבי הוא גוי, זר לרוחו, אויב מלידה.

ישנו עוד לקח בפרשת רויאל שכדאי לזכור. לעתים קרובות אתה שומע כיום, מפי צעירים, את השאלה המיואשת: "נכון, צרכים לעשות משהו. עלינו לטול את עיני המדינה ליידינו. אולם מגין נקח מנהיגים?"

תקופת מלחמת-השחרור, בשליבי הש"נ, נמצא לה שורה ארוכה של מנהיגים בולטים — שוב מרויאל וריאד ועד אלון ודיין. כיצד? הם לא נפלו מן השמיים. הם נולדו בתוך הפעולה, בתוך המבחן המעשי של המאבק. יכול אדם לצאת, כשבידו פנס, ולא ימצא את המנהיגים. אך אם לא יחפשים, יתכן ש-מצאם — אנשים שקטים, נחבאים אל הכלים, שהמעשה יקפץ אותם לפתע למרומם.

וכשמדברים אנו על מנהיגים, הנה המע"ש וההאחרונה על יגאל אלון, ששמעתיה זה עתה מפי חבר ששק גינוסר. ככל חבר קיבוץ שיש לרשותו מכונת, רגיל אלון, בעל ג"6, שיפנו אליו חברים במשק בשאלות מתי הוא נוסע, אם אפשר לנסוע עמו, ולאן. אולם מאז הופיעה ככתבת השער של העולם הזה (857), תחת הכותרת: "קו ואדיס. יגאל אלון?" חזרה השפה הרומאית לחוף הכנרת, ששמע בשעתו את מידרר הלגיונות של טיטוס. בבוא אלון כיום למשק, מצטופפים סביבו מבקשי-הטרם, כשביניהם השאלה: "קו ואדיס, יגאל?"

לוי אליהו

מכתבים

נציב בית-ר דוד רויאל

ישר כוחם לכתבת רויאל (העולם הזה 867), אך הרשו לי להעיר: (א) פקודת האבל למותו של זאב ז'בוטינסקי לא היתה הסתאה לאצ"ל על-ידי בית-ר דוד רויאל כהן אז בתפקיד נציב בית-ר בארץ-ישראל. (ב) דוד רויאל היה חבר בבית-ר ובשכבת-ר בארץ-ישראל הכרויה על גיסי הכרית לשרות לתקופה של שנתיים מתקרב לשרות בלגיונות בית-ר אך שחרר על-ידי מפקדי הניוים.

ד"ר ש. יוניצ'מן, ירושלים

התוצרת הרגילה

קראתי את התקפתו חסרת ההצדקה של הארץ על העולם הזה. ברור מאליי שבינכם רייניסם וחי שבועות האנגלי לעיני משק וכלכלה) ישמור כי גלינו הקרוב לצד העולם הזה... אני מחשיב ביותר את כתבותיכם האחרונות. אודותן מלגלג כל כך הארץ הצבע... אשר לכתב עצמו, הרי אני חושב... אחר רשימתו זאת, ללא יותר מאשר התוצרת הרגילה של העיתון הארץ.

ג. אלון, עורך בינוס דייבסט, חיפה
קוראים אינם מוכנים לשחק נוכח ההשמצה

של הארץ. אני מצרף העתק ממכתב ששלחתי למערכת הארץ בו כתבתי (ובין השאר) שאני מעדיף בהחלט לקרוא רפורטזיות על נושאים בינוניים, הכתובות בצורה מעניינת מאשר שורה ארוכה של מאמרים משעממים ביותר על נושא כה מעניין כישראלי באירופה, 1953, שכינדע לא עמדו על הנוכח גם מבחינת פרונטאפיות.

יהונתן בלומנטל, תל-אביב

... כנראה שתפוצת הארץ ירדה מלאים. משום כך נצטרך להשתמש באותו גליון בו כתב על "מנת הכשרים השבועית" בעמוד סמוך באותו סוג כתיבה וצירורים בדיוק (שכה נינה אותם) בתארו את המתרחש בבית מרחץ על מורדיו השונים, בצירוף תמונות פרונטאפיות.

יצחק חריף, מקוה ישראל

הקורא חריף לא קרא את גליון הארץ בעיון אחרת היה נתנה מן הסתם מן הסיפור שהופיע באותו גליון אודות ה"נערה שהתפוסה ערומה בחזרו של ראשי עיר איטלקי."

אני מצאתי שהעולם הזה הוא העיתון של הנוער העברי ולאחר ששמעתי בהרבה חוגים (הבעות) שבהם עזה אל העתון ואל עורכיו ה"י לשי לחזור בדבר... המוחכתי עם 73 (שבועים) וזלשוש (!) איש ואף אחד מביניהם לא הביא לי כל הוכחה (המצדיקה את עמדתם העוינת). הם הזכירו לי את ספרקורן שהכעו לשרוף את ה"י תלמוד מכיון שכתובים עליו על הצלחות המעופפות. נצרות מכלי שקרא את התלמוד כלל.

ראובן איינהורן, חיפה

מטעמים עי צדחת

ליקחתי את האצבעות — כה ערב לי הסיפור על מלחמת העולם השלישית בהשתתפות פצצות מימו (העולם הזה 861). עליה אמר שרת שלנו שזה לא נזקק לגו. הוא בסח לא קורא קבוע של העולם הזה... אני אומר שהעצב הבא מוכרח להיות סיפור עובדתי על הצלחות המעופפות. העולם הזה יהיה צצצת אם לא יניש לקוראיו את המטעמים על צלחות (מעופפות).

זאב שונופרצקו, תל-אביב
לו העולם הזה היה צוללת, היה חוזר לעומק הבעיה.

מה זאת הגשמה

אשאל שאלה קטנה את תנועת הצופים: האם המסמכורי (העולם הזה 866), שהוא עניין של רשם בלבד, האם הוא מביע משהו? האם בדי בון מאות לירות על כלום הם הגשמה? האם נאומם של מרכז התנועה. בדריו הם לא פתם דברים בעלמא? ...מבע. צופיות, אורחות" היו מלות המסימה העיקריות של כל הצופים בארץ בתקופת הנימכורי. אולם הוכחה לדבריהם אין. קל להקים אוהל נועים מאד לישון בחורשות הירקון, אולם נעים פחות לקחת את כל העיניים האלה ולשימם כמכשיר להגשמת חיים חלוציים.

קבי, התנועה המאוחדת, ירושלים

כדאי לבקר בכל החריפות את חבדת הצופים על כל שבמיה וסניפיה. כמה עובדה תנועת הצופים בארץ! (איני יודע כיצד זה בארצות אחרות). ראוי היה לכתוב על הנוער החלוצי הד אמיתי. לא על זנבות פאלוניים.

חבר השומר הצעיר, תל-אביב

הפיתוח המסוכן

איני יודע מה דעתם של יצרני הסיגריות על מאמר העישון (העולם הזה 866). אני, כמבעש, מתחיל להשוב. בכל אופן אחרי קריאת המאמר, אם כדאי להמשיך בפולחן מסוכן זה. אני מציע שאם התחלתם במצוה — נימרוה, פרסמו הוראות ועצות כיצד להנמל מעישון.

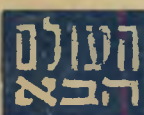
משה קרפף, חיפה

העולם הזה אינו יכול אלא לחזור על תשובתו בת'האלמוות של מארק טווין — "אין קל מלהיגמל מעישון. כבר עשיתי זאת פעמים אחי ספור!"

אחרי שקראתי את המאמר לא יכולתי להירגע. היה ברור לי: עלי להפסיק מיד!

דוד המאירי, נתניה

לא לקרוא את העתון, אנו מקווים. שמענו כבר על מסע ההשמצה של פרופסורים בעלי מקצועות נדונים עם מעשני הסיגריות. הם

השבועון המצויר לאינפורמציה

פרסים לקוראי העולם הזה

מאת שבימ"א איש אינו קורא את המדור הזה (ברוך השם!) החליטה המערכת לחלק בין קוראיה, במחיר מזול, את הספר הנפוץ ביותר בספרות העברית החדשה.

ספר זה הוגדר על-ידי פרופסור ידוע כאוניברסיטה של וויטברג כ"ספר ש"יחיה לנצח!" עד כה שימש יסוד ל"15 סרטי הוליבורד מעולים, שזכו להצלחה יוצאת מגדר הרגיל ברחבי העולם. קראו על הבלגיות השוכבה עזת" היצירים מעמק-הירדן שהעלתה לחדרה

לא יכריתו עשן מפיונו

יוסף נצמן, חיפה
טול סיגריה מבין שיניך ואל טסול מק' טרת מפי פרופסוריו!

נהדמתי, אחרי קריאת המאמר, לדאות (נא אחד מחברי המערכת) מעשן סיגריה בפרהסיה. איזה שם תקראו למחזה מבויש זה?

מרים בת-סובים, תל-אביב

דוד הטבק.

אכזבה

אני צבר כן צבר ויש לי הכבוד להשתתף ליהודים המשיחים. נהייתו לבשיחי לפני שלושים שנה והתחם בהכרה היהודית לא היו מן הנעמים ביותר. אמרתי כי עם קום המדינה מדינת ישראל תבוא קצת לקלה. הרי במנילת העצמאות ניה" נה הצהרה של חופש הדת וחירות האמונה, אך חיש מר: תמאכובת... שינרתי אנרות לעיתונות, אך הן הוטלו לכל האשפה. העיתונות נתנה מקום למתקפים אותה, אך לא להנתנו ולשמירת זכויותינו היסודיות ביותר כבני אדם. על כן ברכתי שהחינוך בדאורו את המקום שנתתם לבידור השקפתנו ועמדתנו (העולם הזה 864).

משה עמנואל בן-מאיר, חיפה

הזוי, מה מליזה?

אם אתם מבינים לבדוק את מירת הקריאה וזה ההרכוש של קורא העולם הזה בכלל ושל קוראי מדור התי בפרט, הרי הצלחתם. בהעולם הזה 861 מצוי קטע "שומר מה מליזה?" ובתקופה הזה 863 מצוי אותו קטע אם כי בשינוי נוסח קלים.

משה יעקוביץ, פתח-תקווה

לא ינום ולא יישן שומר מדור הזוי.

קוד אשקלון

בתור קורא ותיוק של העולם הזה מאז באתי ארצה, לפני שנתיים, מאורונתי וכתובים אשקלון, אני מרשה לעצמי לשאול: מה הסיבה שלא מצאתם לנחוח לכתוב שום רפורמיה מאשקלון? יצחק רפפורט, אשקלון

העולם הזה ביקר באשקלון בקיץ שעבר (העולם הזה 825), יבקר בה, בקרוב, שנית.

איפה היתה הממשלה?

בתור עולה חדש, יהודי וציוני ב"ס 100 אחת הייתי רוצה לשאול שאלה אשר לא מצאתי לה תשובה מספקת: בשבוע שעבר התקיים ברמת גן יום זכרון לבחורים יהודיים שעלו לנדרום תחת השלטון הבריטי. היות ואני בטוח שעלו לנדרום למען המולדת ולמען כל אחד ואחד מאתנו, לא השבתי שיום זכרון כזה יהיה מכלי שיהיה בו נוכח לפחות נציג אחד של ממשלת ישראל.

מ. ב. עכו

האגף חסר היסודות

בנתי את החילול (כה נר כיום הציר האיטלקי, העולם הזה 860) לפני עשרים שנה בשבילי מר החינך כהן, אולם רע בבלהם, שכן את האגף הנכבד ברישומם ושללו רצו לבנות את חדר האמבטיה ואני בנתינו, הוהרתי את הציר דאישקלי והודעתי לו כי לא אנש להקמת חדר האמבטיה עד שלא אבדוק את היסודות של האגף. ביקשתי את התכנית של האגף. קניתי מאת מר כהן ולאחר שלא מצאנו, הודעתי להמנהל שניהל את העבודות בחילול לגלות את היסודות של האגף כדי לבדוק אם הוא בעל יסודות המסוגלים לשאת עליהם את המבנה הנוסף. בבדיקה נתגלה כי באגף אין יסודות המסוגלים לשאת עליהם את חדר האמבטיה המבוקש ואז יעלה להקים את חדר האמבטיה מעל לאגף אחר של החילול. אנף שאותו בנתי לפני עשרים שנה. עצתי זו גם נתי קבלה.

ד. רוטשטיין, רמת-גן

השתלבות במרחב

לפי מצבנו של היום מה היה עורך העולם הזה אומר אם מנהיגיו היו חולכים בדרכי אהאב (העולם הזה 865)? יתאר לעצמו: ב"י נ"י היה מתחנך עם אחות פארוק המצרי ויהיה מבלה את רוב זמנו בבדידה הצרפתית. או משה שרת, למשל, היה מוצא את סמכויותיו כדי להתעשר באותה הצורה בה יוש אחאב את כרם הפלאח האומלל ששמו היה נכוח. תורה לא עוד לא הגענו להשתלבות מרחבית כואת. הודות למסורת תרבותית שמקורה גם ב" חינך לרבי היתדות וגם באודות חיים אירופאי עורנו מחזיקים מעמד.

שלמה בן-דוד, תל-אביב

באישון הלילה שני חיי"ם צעירים שעצ" זו בסנסת מוח! תהנה מן התיאור הקלאסי של המלך רודף-הגשם שה"ת אהב מבצע למשקפת באשה נשואה שהתרחצה באמבטיה! נשימתך תיעצר למקרא בריחתו הדרמטית של הגנרל הצעיר, שהתגורר בתסרוקתו אר"ם! הוא היא שבהינתן, למות כראני! כפעם הראשונה פרטים מאלפ"י על פרשת היגול המרתקת של 12 הב" חורים הנועזים, אשר קבעה את גורל הארץ לשנים הבאות! אל תחשיב את ההזדמנות לרכוש הספר המרתק הזה, התנ"ך, מיד! הזדוץ עוד היום!

החמשייר

היה חבר-משק, חלוק, שראה מתסבב עוף קצוץ. הוא שאל: "מה פתאום?" מי נסס כאן היום? זה העוף — או חבר בקיבוץ?"

דפני חמש שנים נמלטו שני ילדי דים מבית-היתומים דיסקין, ירושלים. הם לא יכלו לשאת יותר את משטר הכלא. הם לא יכלו לעמוד יותר בהכאות המתמידות על הקלה בשגיאות. הילדים פנו למערכת עיתון יומי וסיפרו את סיפורם.

עיתונאי צעיר חדר לבית-היתומים, חקר במקום וכתב סדרת רשימות מזעזעות על התנאים במורס.

הכנסת הגיבה במינוי ועדת חקירה שתבדוק את הנחלת בית היתומים למשפט. המשפט בוטל בדרכו לבית-המשפט המחוזי אחר שהושג הסכם בין הוועדה להנהלה על ביצוע שינויים מרחיקי-לכת. האחריות לפיקוח על ביצוע השינויים הוטלה על שלושה משרדים: משרד החינוך, משרד הפעור ומשרד הבריאות.

ובזה נסתיימה פרשת דיסקין 1949. בשבוע שעבר חדר כתבו הראשי של "העולם הזה" לבית-היתומים, בו מצויים כיום מאתיים ילדים תמימים בגיל 8 עד 16, שוחח עם ילדי דים עם מורים ומדריכים ועם מנהל המוסד, אברהם יצחק רוטשטיין (למטה) וראה כי אכן חלו שינויים — לרעה.

• חינוך החובה אינו קיים.
• חינוך מקצועי אינו ניתן.
• מצבם ההיגייני של הילדים והמדריכים הוא איום.

• הילדים מוכים קשות וידיהם נכפפות מאחורי גבם עד העבירה הקלה ביותר.

• ילדים אין משחקים.
• הילדים מתחנכים לזלזול במדינה.

• משטר הכלא גונב את המתנה היקרה ביותר שמקבל בן-אדם — את ילדותו.

העולם הזה רואה זאת לחובתו. להביא ליריעת הציבור את פרשת היתומים חפרי-הישע ותובע בית-היתומים דיסקין יועבר מייד לפקוח בערדי של משרד החינוך.

מאכלי חיות

העולם הזה חוקר את

בית היתומים דיסקין בירושלים

עיני ילדים

סאת עמנואל פרת

מכוסות סדינים מוכתמים, כרים ושימכות קרועות. כל המיטות היו תפורות. כמה מהחולים הקטנים יצאו ממיטותיהם והילכו יחסים על ריצפת האבן הקרה. איש לא השגיח עליהם. החובש ישב בחדר שני ושתה תה.

אפרים בן-אפרים שכב במיטה. הוא היה רוזן, צנום, כמעט שקוף, בעל עיניים שחורות וקטנות ואף מורס. לוא היה מחייך היה מזכיר את מקי מאיו. אך הוא לא חייך.

הוא לא התפלל מהר. "שלוש, אפרים. מה שלומך?" "תודה, בסדר." קולו לא היה עמו. הוא לחש. "האם אני יכול לעזור לך במשהו?" וכאן בגד בי, שלא בידעה, אפרים: "הוא יצלם גם אותנו."

"מדוע היכה אותך?"

בינתיים התאסף כל חדר החולים סביב מיטתו של אפרים. כולם ידעו את סיפורו של אפרים: "הוא לא התפלל מספיק מהר בבוקר." אפרים הניד בראשו לאישור. הוא היה חלש מכדי שידבר.

יצאנו לאנפי הבניין האחרים. במסדרונות הארוכים תלו לוחות-שיש שנשא את שמותיהם של מאות תורמים למוסד. באולם ענקי וריק, בנוי רק למחציתו, שחלונותיו כוסו בשמשות פח, שיחקה קבוצת ילדים.

צעיר גבה-קומה ובעל סיאות בלונדיות הקביל את שני: "האם אני יכול לעזור לך במשהו?" וכאן בגד בי אפרים, שלא בידעה: "הוא יצלם גם אותנו!"

הצעיר הגבוה היה מדריך, שנשאר במקרה במוסד. הוא שאל אותי אם אני עיתונאי. השיבוטי בחיובי וביקשתי שיראה לי את המוסד. הוא סרב: "בוא בבקשה מחר. המנהל, מר רוטשטיין, יהיה במקום ויראה לך את הכל." הוא פנה לילדים וביקשם להתפזר.

בפרשת הדרכים, שאחד מהם יוצא מירושלים, בואכה תל-אביב, והשני משמאל, במעלה ההר, לגבעת שאול, מרשרש חורש עצי אורן מוריקים ברוח ההרים הקרירה. מעליו, במרכזה של חצר מרוחת וריקה עומד בניין הדומה במראהו למבצר, בנוי אבן ירושלמית כבדה. גדר תייל מקיפה את הבניין ואת החורש המוריק ושלט מיושן ושבור מכריז בעברית ובאנגלית: "בית היתומים דיסקין".

בארבע ורבע אחר הצהריים עמדה חבורת גברים מוקנים בסתח המוסד והיכתה לאוטובוס מספר 11 שיקחם למרכז ירושלים. כשהגיע האוטובוס לבסוף והסיעם נכנסתי בשער, טיפסתי במעלה גבעה תלולה דרך החורש. עתה היה החורש מלא ילדים, בני שמונה עד שש-עשרה. אחדים מהם טיפסו על העצים, אחדים הטילו אבנים במטרה, שהיתה לפעמים מטרה נעה.

קבוצת נערים גדולה היתה עסוקה במשחק משונה (אחר כך גודע לי כי משחק זה הוא מסורתי, אם לא סמלי, במוסד): הם אספו אבנים, הניחו אבן על גבי אבן, בנו קיר ברובח מטרים מספר ובגובה של מטר וחצי. אך הושלמה המלאכה הרטו את הקיר בבעיטות תוך שאגות נצחון. גם את בניין הקיר וגם את הריסתו ביצעו תוך התרגשות משונה, קודחת. ובמשחק זה עסקו ללא הפסק.

המורה היכה אותו אתמול. כל הילדים היו לבושים בבגדים קרועים ומלוכלכים. פניהם הקטנים והחמורים היו מכוסים זיעה וזוהמה. אברהם הקטן יצא מבין החבורה, התנדב לשמש לי כמורה דרך. "את מי אתה רוצה לראות?" רציתי לראות את אפרים בן-אפרים. "הוא חולה", הסביר לי אברהם, "הוא שוכב בחדר החולים. המורה היכה אותו אתמול."

נכנסנו לחדר החולים. היה זה אולם גדול גרוש מיטות

בורות

מכות

הילדים לומדים משמונה וחצי בבוקר עד 12 ומאחת וחצי עד ארבע. בערבים הם חוזרים על שעותיהם משך שעותיים נוספות. מכיון שחינוך חילוני, מלבד מינימום עברית וחשבון, כמעט ולא ניתן, מוקדש כל היום ללימוד התורה והתלמוד. אבל גם החינוך התורני עומד על רמת נמוכה מאד: בוגרי דיסקין מתקבלים רק לכיתות הנמוכות של הישיבות.

אפרים בן-אפרים, 12, שוכב בחדר-החולים של בית היתומים אחר שהוכה קשות על-ידי אחד המדריכים. אפרים, היתום מאב, עלה עם אמו מהודו. בגלל מצבה הכלכלי הקשה היא הביאה את אפרים למוסד. היא לא ידעה כי יוכה בו, היא לא הסכימה עם התנצלותו של המנהל: "זה היה מקרה רע. הילד הוא חלוש מטבעו. כשהיכה אותו המדריך, הוא נפל ופצע את עצמו". מחליפים את הלבנים של הילדים ביום ששי?

במשמר של מכות ולכלוך, ללא חינוך וללא

שישון הכל-יודע. אחד ממדריכי כתב העולם הזה באולמות ובמסדרונות דיסקין היה שישון הפיקח. הוא ידע כל איש וכל דבר. הוא רק לא ידע לחייך.

שמעון היתום. אחד ממאתיים ילדי דיסקין. הוא האמין כי גם זרים יכולים להיות ידידים. הוא נדהם לשמוע שהזרים, ככתב העולם הזה, רוצים להרעיל את נשמתו.

מלה טובה, קרן אור. הבטחתי לחזור למחרת. בינתיים אספתי חומר נוסף. האחות הסוציאלית מהדסה, טובה בן-ברוך, היתה מיואשת מהתנאים ההיגיינים בבית היתומים: "תאר לעצמך, הילדים יכולים להתקלח רק פעם בשבוע, ביום ששי. נלחמתי בכל כחי עד שהסכימו להוסיף מקלחת גוססת ביום שלישי. אבל מה התועלת אם בין כך רק מחליפים את הלבנים של הילדים ביום ששי?"

יותר מכל היתה טובה נרגזת מן העובדה שגונבים את ילדותם של הילדים: "אין להם שום הנאה מן החיים. נכון, הם מקבלים מזון טוב, אבל לא על הלחם לבדו יחיה האדם. וזה הכל מה שהם מקבלים."

היא הוסיפה: "הילדים רעבים למשהו אחר. למלה טובה, לקרן אור. אתה צריך לראות מה שקורה כשאני מבקרת במוסד. הדלת של חורי פתוחה כל היום."

האחות טובה ספלה בילדים זה שלושים שנה. היא לא התלהבה מן הרעיון לעזוב עבודה נוחה ולעבור לבית היתומים דיסקין. אבל אחרי שנתיים של עבודה במוסד איננה מוכנה לעזוב אותו בכל מחיר. "זאת לא העזרה הרפואית שאני מגישה להם. זהו מעט החום שאני יכולה לתת להם כל פעם שאני מבקרת במוסד." חום זה היה צריך להנחן ב"התאם לרוח המלצות ועדת-הכנסת על ידי כל מדריך ומורה במוסד."

הילדים ידעו להעריך את האחות טובה. הם אוהבים אותה כפי שאהבו פעם את המנהל הוקן, הרב רפאל כצנלנבוגן, שהיה קודמו של רוטשטיין. טובה מספרת להם סיפורים, מתוך כוונה לעורר אותם לחשיבות הנקיון.

גם הרב רפאל היה מספר להם סיפורים, אם כי במטרה אחרת: סיפוריו היו אודות אנשים גדולים כרבי עקיבא שהשאירו רושם עז על הילדים. הם התחילו לחשוב עד כמה גדול, חכם ואציל יכול אדם להיות.

לנשים, הכניסה אמורה. ועדת החקירה של הכנסת הביאה לשרשרת חלופי מנהלים שהסתיימה בקביעת אברהם רוטשטיין כמנהל המוסד.

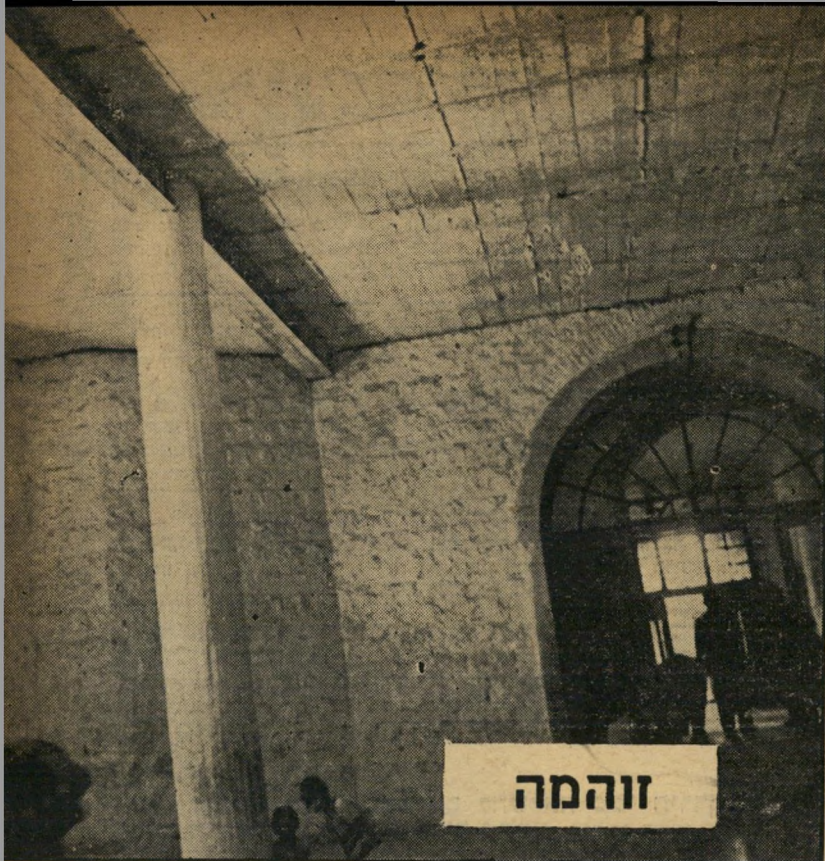
מיומו הראשון הנהיג רוטשטיין שינויים דרסטיים, אם כי בכיוון המנוגד להמלצות הוועדה. הראשונים שהרגישו במשטר החדש היו העוזרות. שום אשה לא הירשתה להכנס לבית היתומים. אחר באה תורם של אלה שרוטשטיין חשבים ללא דתיים מספיק.

המדריכים המוכשרים והאהובים ביותר הוכרחו להתפטר. מערכת הלימודים הסתפקה בפחות ממינימום החשבון וה"עברית הדרושים כתורמה בלתי נמנעת לחינוך החובה. ב"מוסד מצויים בני 12 שאינם יודעים כמה זה 7 פעמים 12 ואיה באר-שבע."

נכון הוא שגם גדול מתנגדי רוטשטיין אינו טוען שהוא אינו מפתח רצון טוב ופעילות מלאה מרץ בבית היתומים.

16 אקר חניכים. יהושע לייב דיסקין היה רב ירושלמי רחום שהחליט לדאוג ליתומים הקטנים שמצא ברחובות העיר העתיקה. לשם כך הוא הקים בה בית יתומים לפני 72 שנה. מאז עברו בו 16 אלף חניכים. המוסד עבר לפני 27 שנים לבניין החדש (בתמונה), בכניסה לירושלים. הבניין נפגע קשה בהפגזות ישעברו עליו בימי הקרב על ירושלים.

זוהמה

הזנחה

אולם לא מרוהס, אפל ומוהס משמש כחדר משחקים חורפי לילדים. חלונות האולם הם חסרי שמשות, מכוסים בפחים ובגזרי עץ. לילדים אין משחקים מאורגנים — צעצועים. הם מסתפקים בריצות, קפיצות, ולפעמים — התכשויות. הסביר אחד המדריכים: „אל תשכח, יש להם מעט מאד פנאי למשחקים. הם לומדים ו”

חדר שינה רגיל נקבע כחדר חולים. אין איש משגיח על הילדים החולים. הם קופצים ממיטותיהם ומתרוצצים יחפים על רצפות האבן. עשרה עד חמשה עשר הילדים הממלאים מדי יום את חדר החולים נתונים להשגחת חובש אחד, זוכים לביקור רופא רק לעתים מזומנות. במוסד עצמו אין רופא, היושב בו ישיבת קבע, ישיגה על הילדים בכל שעות היום.

שמחה, נגנבת ילדותם של 200 יתומי דיטקין

מוסד לדוגמה. המזון הניתן בדיטקין הוא טוב ומזין. עובדה זאת ידועה מאד, בייחוד בארה”ב, בו אוסף המוסד תרומות ניכרות ונחשב למוסד לדוגמה.

יוסף הפרסי. הוא דמות טיפוסית לחניכי המוסד. יוסף הוכנס למוסד עלי ידי אמו האלמנה. חניכים אחרים מובאים, לפעמים על ידי המשטרה או על ידי סוכני בית היתומים מכל הארץ.

אולם נראה, שרצונו הטוב ופעילותו מכונים להפוך את המוסד פעם ולתמיד למבצר דתי-קיצוני, בו לא תנתן דריסת רגל לחילוניות.

הילדים ערכו, אמנם, טיולים מדי פעם, אבל הם היו מסיגי הטיולים עליהם התפאר אחד המדריכים הצעירים. טיול, עליו סיפר, שהיה נהדר ומעניין — ביום ל”ג בעומר. „נכון?” שאל את הילדים. הקטנים הנידו בראשיהם. היה זה טיול נהדר. ילד אחד הוסיף: „התפללנו כל היום!” המדריך חיך בשביעת רצון עצמית: „אתה רואה שהטיול היה יפה?”

”מה איכפת לך?” בבוקר כבר ציפה לי רוטשטיין הגבוה והצנום בעל הזקן האדום העיניים הכחולות הרכות. ה.א. היה מאד מודאג אודות אפרים בראפרים: „זה יכול לקרות במשפחות הכי טובות. המורה רצה לתת לו לקח אך הוא נפל ופצע את עצמו. אתה יודע שאפרים הוא ילד חלוש מאד.” הוא היה כנה לחלוטין. הוא פשוט לא הבין שהעובדה כי אפרים הוא ילד חולני מוסיפה לאשמתו של המדריך מרדכי שהיכה אותו.

כששאלתי אותו על תכנית הלימודים, עבר רוטשטיין ל- התקפת נגד: „זה לא עסקך מה אנחנו מלמדים כאן. יש כאן השגחה ממשלתית ואם להם לא איכפת מה שמלמדים כאן, או מה איכפת לך?”

שאלתי אותו ממתי הוא מעריך את הממשלה בצורה כזאת והזכרתי לו מעשה שארע ביום העצמאות: בבית היתומים דיטקין מתעלמים לחלוטין מכל חגי המדינה (אמר רוטשטיין: „אין אלה חגים יהודיים.”) הילדים, לעומת זאת, סבורים אחרת. הם יודעים שיום העצמאות הוא יום שמח בו צועדים חיילים ודגלי כחול-לבן מתנוססים מעל לבתי ירושלים.

יוסף מלכי הקטן החליט כי גם בבית-היתומים יהיה מצעד. לא היה זה קשה לארגן קבוצת מתנדבים שיצעדו. היתה רק צרה אחת: לא היה דגל. יוסף התגבר על בעייה זאת מצא חתיכת בד (שחורה אמנם) הצמיד אותה למטה וה- מצעד צעד דרך חורש האורנים הקטן. כשנתגלו הצועדים שילם יוסף ביוקר עבור מגמותיו הצבאיות.

המנהל לא יודע. רוטשטיין לא ידע על המעשה. בע- צם הוא לא ידע דברים רבים אודות המוסד. הוא לא ידע, למשל, שלפי המלצות ועדת החקירה של הכנסת חייבים החניכים ללמוד מקצוע. הוא לא ידע כי היתומים זכאים למשחקים ולטיולים. הוא לא ידע כי מכים אותם ומתעללים בהם. הוא רק ידע כי הילדים מוחזקים מתוך חסד ועליהם להכיר תודה על כך.

לא היה לי מה לומר לו. לא היתה לנו לשון משותפת. ראיתי מספיק. רוטשטיין ליווה אותי דרך החורש הקטן. קהל ילדים עקב אחרינו, אחריהם מהם העוז את פניהם ואחרים צעקו „גוי! גוי!”

נפרדנו בחורש. הטלתי מבט אחרון לעבר המבצר, לעבר החצר האפורה וקבוצות הילדים. יצאתי מן השער בלב כבד. עמדתי לשוב לעיר שטופת השמש והחופש. השארתי מאחורי את הילדים הקטנים חסרי-הישע, שלא היה להם אל מי לפנות. הייתי נכלם והרגשתי אשם — וכועס.

להקמת תנועה פוליטית שתקרא לדגלה את המוני הנוער, הנכסף למנהיגות.

השבוע התגשמה השמועה: בקיוסקים ה"פזע למרחב, דו"שבעון צנוע, ללא יומרות עתונאיות, בעל 16 עמודי דפוס ללא תמו"נות, אולם תוכנו של הבטאון היה שונה מזה שרוב אוהדיו "הבלתי-מאורגנים" של אלון חיכו לו. הגוף שהתבטא בו לא היה גוף חדש מעיקרו, אלא גוף קשיש למדי: ה"סיעה לאחדות העבודה בקרב מפ"ם".

האיש במ"ד 7. יגאל אלון, שערך את העתון בעצמו, הצניע את עצמו במהכתו, הופיע רק במקום השביעי ברשימת משתתפי הגליון, את זכות הקרימה נתן לקשישי ה"הסיעה, שקיבלו על עצמם בדרך זו את ה"אחריות למיבצע כולו.

בראש המשתתפים עמד המורה הוקן, כ"פוח"הוקן", יריבו החותיק של דוד בן-גוריון: יצחק טבנקין. אולם טבנקין העיף חרודי, הממושקף ועטור-השיבה לא נתגלה, הפעם, כרחוק מן הרועה השדה-בוקרי, ב"מאמר חריף, שעל המשמר סירב קורם לכן לרסמו, קבע הנתיבות לאומניות שמלבד פלגים קיצוניים חסרי-חשיבות עוד לא העזו איש לבטאן בגלוי.

קבע טבנקין: ארץ-ישראל כולה (כנראה עד לירדן, ואולי אף מעבר לירדן) חייבת להיות עברית. היא תרכי את כל היהודים בעולם. לערבים לא יהיו בה שום זכויות לאומיות. לא חיתכן שום מפלגה עברית ערבית. ארץ-ישראל העברית השלמה תהיה באחד הימים, חלק מברית עמים קומוניסטיים בעולם.

טבנקין לא פירט כיצד הוא מקוה להשיג את המטרה הזאת. מאחר שבכל הגליון כ"לו אין אף רמז קל אחד לשיתוף בין ישראל וחוג, תנועה או מעמד כל שהוא בארצות-ערב, מסתבר כי התשובה היא אחת: מלחמה.

הצעיר והקשישים

הופעת למרחב (ראה לעיל) נתקבל בחוגי מפ"ם כמשמעותי: צעד ראשון לפילוג המפלגה. אולם אנשי השומר-הצעיר לא נבהלו. הם ידעו כי ארוכה הדרך מן ההחלטה עד לבי"צוע — דרך הרצופה וזיתורים והתפשרות לרוב. בניגוד ליגאל אלון הצעיר (35), אין קשישי הסיעה יכולים לשים לקראת פלוג שיעמיד בסכנה נוספת את התנועה הקיבוצי-צית, ישבור צלחות רבות במשקי הקיבוץ המאוחד.

למחרת הופעת העתון כבר התחיל המשא"ומתן לחיסולו. בעוד מוסדות המפלגה הרש"מיים התכנסו לגנות רשמית את המעשה, ומנהיגי המפלגה סתרו את הטענה שאין ל"מיעוט אפשרות לבטא את דעותיו בעתון המפלגה על-המשמר" ישבו המנהיגים המנו"סים בחורי חדרים, ביררו את האפשרות להשיג פשרה אחת נוספת.

התשובה לתפקיד. סלע המחלוקת העיקרית קבור בנושא העובר כחוט השני בגליון הראשון של הבטאון — הדרשה הנמרצת להצטרפות מפ"ם לקואליציה עם מפא"י. מכיון שאיש אינו יכול לחלום בר-צינות כי מפא"י תסכים לקואליציה כזאת בלי הציונים-הכלליים, פרוש הדבר למעשה הצטרפות לקואליציה הקיימת.

הדרשה מבוססת על הטענה כי מצב"החירום תובע ליכוד לאומי, אך למעשה היא נובעת מן החשש כי באופוזיציה הנצחית שוקעת המפלגה, אנשי מפלגה רבים שמילאו פעם תפקידים מרכזיים ביישוב ובמדינה, וב"עיקר בצבא, משתוקקים בכל נימי נפשם להיכנס שוב לתפקידיהם, בהם יוכלו להפ"עיל את כשרונם, במקום להתנוון בקרן פי"נה.

כשהתחילו, השבוע, הגיושנים, הסתמנה אפשרות לפשרה: מפ"ם כולה עלולה להס"כים להופיע יחד עם מפא"י בבחירות לר"שיות המקומיות, דבר שהשומר-הצעיר הו"נגד לו עד כה, תמורת חסול בטאון המי"עוט. תקדים מוצלח: הבחירות בהסתדרות הסטודנטים, בה זכתה רשימת מפא"י-יגאל

...העתון תזקק, בכספי השומר-הצעיר, מודפס בדפוס השייך להשומר-הצעיר, אנשי הרוב טוענים כי הקיבוץ-המאוחד לא הראה מעולם כל רצון להשקיע בעסק כספי משלו, אף שהזמן לכך.

העם רשות הסדר המורה

בין מדבר ערב השומם, הים התיכון וה"רמות הצחיחות של תורכיה ואיראן, משת"רעת רצועת-אדמה עשירה יחסית. בגלל צו"רתה על פני המפה קרא לה איש-המדע "ה"סהר הפורה", מתוך רמז לסמלם הלאומי של רוב יושביה הערביים.

חמשה נהרות בעלי שמות היסטוריים חו"צים ומפריחים רצועה מוריקה זו: הפרת, החידקל, האורונטס, הליטאני והירדן. הם מצטרפים יחד לאורך של כמעט 5000 קילו"מטרים — השוה למרחק בין תל-אביב ל"לונדון.

לו היו כל הנהרות האלה מנוצלים, ללא התחשבות בגבולות מדיניים וביצרים לאו"מיים, על-ידי סמכות מרכזית לפי תכנית כוללת לטובת כל יושבי המרחב, אפשר היה

יגאל אלון בחדר-אוכל גינוסר צלחות תיבשרנה

להפוך את הסהר הפורה להעתקה חדישה של ג'ה-העין.

אולם במצב הפוליטי של 1954 אין זו אלא אוטופיה. המרץ, שיכול היה לחולל מהפכה להחזרת עטרת ימי הקדם למרחב, מנוצל לצרכי התנצחות הדדית.

דלק למנועי השנאה. השבוע ישבו בחצי תריסר בירות פקידים אמריקאיים, ער"ביים וישראלים רכונים על גבי המפה (ראה תצפית). מנסים להעמיד פנים כאילו אפשר למצוא פתרון צודק לחלוקת מימיו של הקטן בתמשת הנהרות לבדו — הירדן, שכל אורכו אינו מגיע אלא לחלק ה"16 של אפיקי ה"מרחב העיקריים.

כל אחד מהם הסתמך על תכניות אנשי"מדע, ביקש להוכיח כי פתרונו שלו הוא הנכון, מתאים לצדק המופשט. אולם על אף כל הטענות הדיפלומטיות השנונות, היה ברור כי אין צדק ללא תכנון מרחבי: כש"עומדים צורכיו של הפלח הסורי מול צורכי משקי"הנגב והעבריימה, תיתכן רק הכרעה של כוח, של פשרה או של צד שלישי — בעל חשבוניות פוליטיים משלו.

מי הנהרות — המפתח לאורש משותף — הפכו חוכם-דלק למנועי השנאה ההדדית.

מפלגות

הקנקן והיין

משך חודשיים פשטה השמועה מפה לאוזן: יגאל אלון עומד לצאת לקרב, להוציא לאור דו"שבעון עצמאי. יהיה זה לא רק הצעד הראשון לפילוג מפ"ם, אלא גם אבן-היסוד

• ביניהן הטענה הנכונה, מבחינה פור"מלית, כי סוריה אינה כלל מדינה השותפת לירדן, מאחר שהגבול הבינלאומי (בניגוד לגבול שביתת-הנשק) שלה מרוחק כמה מאות מטרים מן הגדה.

הסיכויים למסע-נצחון שיחזיר את בן-גוריון לשלטון פותחים והולכים. אנשים שביקרו לאחרונה את בי. ג'י. בשדה-בוקר ובבית"החוליס התרשמו מעיפותו הנפשית, ישיבתו במשק לא גרמה לחידוש צידו הרעיוני, החלישה את מגעו עם המציאות הנפשית של העם. יתכן כי אחר הסיבות היא שבניגוד להשערות קיבלה דעת-הקהל את משה שרת כראש"ממשלה קבוע.

פניתו של בי. ג'י. לנוער בכינוס שיערך ביום החמישי השבוע, היא תוצאה מן הפחד שהוא יישאר מחוץ לכל מסגרת, ונסיון לבדוק מחדש את מידת השליטה שלו על דעת-הקהל.

נסיין אחר של בי. ג'י. למצוא לעצמו מסגרת עלול להתגשם אם יקבל בי. ג'י. את הצעתו של אליעזר ליבנה להצטרף למועדונו בית-הילל. יתכן שבן-גוריון ישתמש בבימה זו כדי לבטא את דעותיו האישיות בענין שיטת-הבחירות בארץ.

מלבד הכל צפה להתפרצות בן-גוריון בכמה מאמרים בעתוני-חוף על "הפילוסופיה של בטחון ישראלי". מערכת דבר קיבלה שני מאמרים שלו על נושא זה, נמנעה מלפרסמם אחרי שאישיות מדינית מרכזית, אליה העבירה אותם לאישור, פסלה אותם.

אם אתה אחד הנהנים מן השילומים, היה מוכן להת"פתחות שולית. הקאנצלר המערב-גרמני קונראד אדנאור מתכוון לנסות את משרד-החוף, אחרי שיאשר הסכם הגנת-אירופה, להעביר את-המשרד החשוב לידי הבנקאי הרמן יוסף אבס, שהתפרסם בשעת המשאיות-המתן כמתנגד מושבע לשילומים. כשר-החוף יוכל אבס לטעון בנקל כי ההסכם הניק למעמד גרמניה במרחב.

לחברי משקים המקווים להשקאה ממי הירדן כראי לעקוב אחרי תנועותיו של אריק ג'ונסון, שנרדו האישי של אייזיק הוואר העומד לבקר בישראל. לדברי נציגי ישראל בווינגטון לא יסכים ג'ונסון לדון כלל בתוכנית הישראלית החדשה לניצול מי הירדן, אלא לשמוע הערות טכניות-גרידא לתכנית האמריקאית של קלאפ ולתכנית הערבית שהוכנה על-ידי גרמנים.

יתכן מאד כי האמריקאים יוותרו על נסיונם להשכין שלום במרחב, יעבירו תפקיד זה לתורכים. ראש ממשלת תורכיה, אדנאן מנדר, עומד לשוחח בווינגטון עם נציג ישראלי רשמי. באותה שעה מנסים האמריקאים לשכנע את פאקיסטאן לפעול אף היא בכיוון זה במדיניות ערב. מתוך חשבון כי רק חיסול סיכסוך ישראל-ערב יאפשר את השלמת תכנית ההנה המערבית במרחב, שבראשה תעמוד פאקיסטאן.

אם אתה מחזיק בזהב, צפה לירידת ערכו. הסיבה לא תהיה עליית ערכו של המטבע הישראלי, אלא תוצאת פעולת בריט-המועצות הזורקת לשוק העולמי תחזיות גדולות של זהב ממחצבי מכרותיה באי הסובייטי קאלימה

לא מן הנמנע כי יש אמת בשמועה הרווחת בימים האחרונים כי אחד ממנהיגי המורדים בשלטון במאלאיה אינו אלא יהודי ששירת שנים רבות בהגנה, עזב את הארץ ב"1942 ומשמש עתה מדריך צבאי למורדים. לפי שמועה זו נתבקשה משטרת ישראל להמציא לשלטונות מאלאיה פרטים על אדם זה.

אם חשב קופמת לך, יש לך סיכויים לבקר בה. חבש מרוצה מן היהודים המשרתים אותו, התופסים משרות גבוהות בממשלתה (כמו עורך-הדין הירושלמי נתן מאריץ שהפך שופט ראשי בחבש), הטילה על כמה פירמות לחפש לה עובדים בשטחים רבים, ביניהם בשטח הכלכלי, מתוך דעה כי ישראלים לא יהיו כפופים לאינטרסים זרים

אם רצונך במכונית קטנה וזולה, יתכן שתוכל רכוש בקרוב מכונית, פיאט-מתוצרת ישראל. ברומא מתנהל משאומתן בין מנהלי החברה האיטלקית ובין נציגי משפחת קאראטו, נציגיה בישראל, להקמת מפעל הרכבה בארץ. החברה מעוניינת לקבל תמורת החלקים דולארים החסרים לה בא-עליה, אם כי במחיר נמוך ולפי השער הרשמי של הדולאר והלירטה.

אם קווית כי קציני מ. ס. גבוהים יומיעו במשפט קאסטנר, תתאכזב. היועץ המשפטי, חיים כהן, אמנם רצה להזמין קצין אחד, הגר עתה בשחיין, אולם משה שרת התנגד לכך בתוקף, מחשש שהדבר יתפרש כקשר עם הנאצים. דברי משרד המשפטים בענין זה לא נועדו אלא להפחיד את הסניגוריה.

יתכן מאד כי התקפתו הכאה של היועץ המשפטי תהיה בכיוון חדש — הגשת תיקים נגד קיבוצי השומר-הצעיר על עבירות על חוקי המטבע. ההאשמות מכוננות נגד כמה מנהיגים, שעשו זאת לא לטובת הנתאם האישית, אלא למען מפעלי הקיבוץ.

אם אתה צעיר חיפאי בתי-מפלגתי, צפה לך שאבא חושי יפנה אליך. חושי מתכוון ללכת בדרכי בן-גוריון (שאתו הסתכסך מזמן), לפנות לנוער זה — הפעם לצורך הקמת חברת-נוער עירונית על-מפלגתית.

אם אתה רוצה להיות דיפלומט, יתכן כי תוכל להשתלם במחלקה לדיפלומטים שמשרד-החוף מבקש להקימה בפקולטה לכלכלה ולמדעי"החברה שליו האוניברסיטה העברית. לעומת זאת לימית אפשרות קלושה בלבד להקמת פקולטה לעתונאות, אם כי גרשון אגרון עורך הגירוזלם פוסט, העומד לפרוש מתפקידו, רצה להקים כזאת, בתמיכת השר זלמן ארן. אחד הסכסוכים: אגודת העתונאים סבורה שאין לעתונאות העברית כוח קליטה מספיק לכוחות חדשים.

תקווה רבה יותר יש לך אם רצונך להיות פקיד גבוה, כמה מורים ותחיקים מעיינים עתה בהצעה להקים בית-ספר מיוחד שיכשיר בוגרי בתי-ספר תיכוניים למשרות הגבוהות ביותר. אורך הלימוד המשוער: שנתיים.

אלון לפני שבועיים לרוב מוחלט של 53%. איש אחד לא ישלים עם שום פשרה. יצחק בן-הארוך, איש-משק תקיף שהתפטר לפני שבועיים ממוסדות המפלגה, יתפטר במקרה זה גם ממוסדות הסיעה.

אנשי מופת

העקשן

שלמה לביא לא נודע מעולם כאדם פש"רני. להיפך, אם ישנו דבר המאפיין אותו, הרי, זו העקשנות, הקשורה בכנות חסרת-סייגים, אף שלא תמיד היא מצוידת בסוג הפקחות היודעת את טובת עצמה.

לפני שלושים שנה הביאה תכונה זו את לביא לרעיון קיבוץ-הענק: קיבוץ שיכיל בקרבו רבבות חברים, יעסוק בחקלאות וב"תעשייה, יהיה צעד ראשון להפיכת הארץ כולה לקימונה. בימי המלחמה, היא מצוה בעוד לאסור על שני בניו לצאת למלחמה — כפי שעשו עסקנים פוליטיים כה רבים. התוצאה היתה גוראה: שניהם נספו בקרב. מאז נעשה לביא, גבה"ה הקומה ובעל ה"משקפיים העבות עקשן עוד יותר. הוא עמד בראש אנשי מפא"י במשקל, עין-חרוד, שני-הלו את מלחמת-המחץ נגד המיעוט המפמ"י, שהפכה פעמים רבות לחיגרת-ידיים. שאר הזמן ישב בלבושו המרופט בכנסת, דיבר מעט, אך היה מוכן לשסע בכל עת את ה"ריבים מימין ומשמאל בקריאות-ביניים אר"סיות, להאשימים באנטישמיות, בשרות ל"מופת ובבגידה.

מאמר חתום. כשהתפוצץ ענין לורנץ (העולם הזה 866) לא הסתיר את דעתו. בע"

לביא במזנון הכנסת.

ח"כים יתפטר

גון. אומר כתב מאמר חתום, בו דרש כי כל חבר-כנסת יתוור על חסינותו, יתפטר מיד כשהוא מואשם בעבירה הפלילית הנוצרת ביותר.

יומיים אחריכך השיג הגורל את לביא. המכונת בה נהג דרסה והרגה עובר-אורח. לביא הביאו לבית-החולים, הסגיר את עצ"מו למשטרה. אולם זו לא יכלה לעשות דבר: לפי חוקי ישראל מחוסן חבר-כנסת גם מפני הביעה על עבירות מסוג זה.

לביא לא השלים עם המצב. הוא פנה מיד לוועדת הכנסת, דרש לבטל את חסינותו. ה"ועדה סירבה. איים לביא: אם לא תבוטל החסינות, יתפטר מן הכנסת, יבטלה בצורה זו.

הכנסת שיגרה משלחות אל החדר בו הס"תגר במועקה נפשית עמוקה. אולם לביא לא הראה כל רצון לוותר על עקשנותו ה"גילה. בעיני ההמונים שהתרגלו לטיפוס אחר של עסקנים, היה לביא גיבור השבוע.

הממשלה

דעיון או מציאות

מעמדם הציבורי של מנהלי לשכת ה"עוץ הכלכלית, אוסקר גאס ופרופסור אבא פתחיה לרנר, חול למצוא חן בעיני אנ"שי האוצר. עד כה הסתפקו מומחי גאס ב"עוץ שקט לממשלה. לאחרונה יצאו מא"חורי הקלעים, הביעו את דעותיהם בגלוי, יצרו רושם כי הם מעצבי המדיניות הכל"כלית של הממשלה, לא שר האוצר, עוזרו או חזקת השרים לענייני כלכלה.

כתגובה נקט האוצר בצעד חסר-תקדימ, רמו, דרך אחד מפקידיו הגבוהים, לזר כי אוסקר גאס התפטר. דבר פרסם את הידי"עה, גאס הכחיש אותה והסבסוך חזר למס"גרת עניינית.

אנשי האוצר טענו כי מומחי לשכת ה"עוץ הם כלכלנים מדעיים ושום ארץ, וביי"חוד ישראל, אינה יכולה להתנהל על עק"רונות כלכליים-מדעיים בלבד. עתים יש צורך להפליג בדמיון ובלבד לייצב את כל"כלת המדינה.

פקיד בכיר של האוצר, לשעבר מפקד פלמ"ה, הסתייע ברוגמה מן העבר הק"רוב: "בזמן המלחמה באו אלינו כמה קצינים זרים וכשאמרנו להם שצריך להע"כיר גדוד במקום למקום, פתחו הם את ספ"רי המערך של הצבא האמריקאי או הרוסי ופסקו כי להעברת גדוד למרחק מסויים ורושים כך וכך מכוניות ולפי כל הכללים זה צריך להמשיך יומיים. אבל לנו לא היה ככלל מספר כזה של מכוניות ואנו ביצעי"נו את ההעברה בחצי יום!"

הנם הוא זמני. אנשי גאס, לעומת זאת, ראו את תפקידם באור אחר. הם, ככלכלנים מקצועיים, קיבלו על עצמם לש"מור על משרד האוצר מכשלונות רבים (ויקרים) מדי.

סיכם אחד מסגניו הישראליים של לר"נר: "יש ולא-מומחים נוקטים בצעד לא נכון ומצליחים ואז הם סבורים שביצעו נס. אולם נס זה הוא זמני בלבד והוא מתגמק בכלכלת הארץ בעוד חמש או עשר שנים."

לדעה זו הסכימו גם אנשי לשכת המעק"אמריקאי, שהסבירו מומן כי ארצות-הברית אינן מוכנות לממן בכספן חלומות שוא כלכליים. אין להניח ששותפות דעים זאת תחליש את מעמדם של גאס ושות'.

מזון

כמו על חמאה

איש אינו יודע מי שלח לאמריקה את קטעי העתונים. אבל אין ספקש ביום בהיר אחד קרא מי שקרא בחשיגנטון את הכותרת ה"מסרצת של מעריב, כי 300 אלף ליטר חלב נשפכו בישראל על הארץ, על-ידי בעלי הרפתות הפרטיים, מאחר שלא היה שוק לעודפי החלב שנצטברו. החמאה הא"מריקאית הנמכרת בכל רחבי הארץ, היתה הרבה יותר זולה מן התוצרת המקומית.

איש אינו יודע גם מה היתה מידת האמת בדיעה זו. המקום בו נשפך החלב האגדי לא נמצא. אולם דבר אחד בטוח: הא"ש בחשיגנטון הסתכל בתמהון בדיעה. הוא לא ידע כי בישראל נמכרת החמאה לקהל הרחב. כי אמריקה שולחת את רבבות טונות החמאה לישראל חינו, לשם חלוקתה ח"נם לנצרכים מו"רעב. כמו בכל העולם אס"ה אמריקה במפגיע מכירת ה"תמאה תמורת כסף, היתה מעוגנת רק בפרט אחד: שעל כל חב"ה יירשם שו"הי מתנת ממשלת ארצות-הברית.

השמש זורחת. החודש נראו התו"צאות הראשונות. משלוחי החמאה מאמ"רקה הפוסקו לחלוטין לפני שלושה שב"עות. פקיד ישרא"ל ניסו להסביר שתמו"ר

• שקיים את עצמו מתן שעורי עברית כהיותו תלמיד עילוי בבית-הספר הלונ"דוני לכ"ככה.

הזין

דוקשי הזמין את כל החברה לחנוכת השיכון החדש שלו. כולם היו שם. יוסקה הגיע בקאדילאק. צבינגי הגיע בביואיק. דן ובנץ הגיעו כל אחד בסטיי"שן קאר אלישע וביבי הגיעו בדהיטוטי ואיסקה הגיע בקרייזלר. כל השאר הגיעו איך שהגיעו, אל דאגה, רגן מיכה הגיע במכונית של מו"ש, מפני ששלו היתה בגרד. דוקשי ואשתו קיבלו את כולם בלבביות עצומה.

— מה נשמע שם אצלכם? — שאל צבינגי את אלישע.

— ככה, ככה — ענה אלישע — בחורף הפסדנו 100,000 לירות, עכשיו חיליק נסע לגייס הון. ומה אצלכם?

— אני יושב באותה המחלקה, אתה יודע, הזקן רוצה אותי שם. את מת"ע הבירו לאמריקה, והוא מתנגע נורא.

דוקשי הקים מדורה באמצע החדר, שחט כבש והתחיל לצלות אותו. כולם ישבו על הארץ מסביב למדורה והתחילו לשיר.

נו, ביבי, מבסוט בגיב החדש? — שאל איסקה.

— ככה — אמר ביבי — קיבלתי עכשיו 5000 דונם מהרכוש הנטוש, כשיש זמן לנוח מהגיב אני קופץ לשם לראות מה העניינים. אולי אתה יודע איך אפשר לרזות?

— שמע ממני — ענה איסקה — תפסיק לאכול כמו פלה, אז תרזה. הכבש נצלה בינתיים. כולם התחילו לאכול, והשומן נזל להם על הלחיים. אחר כך קמו, רקדו דבקה ושירו המון שירים בערבית. מצב הרוח היה מרומם.

— אה, לעזאזל, איפה הימים של הפלמ"ח? — נאנח צבינגי, ומחה חרש דמעה מעינו.

כולם בכו חרש, והתפזרו הביתה בהרגשת דריכות לקראת המשימות הבאות.

איך לספל בערבים

מוכרני נגרש שני אנשי ורץ תימן לא תנצח שם.

שניכם טועים — הכריז סיומה — לפי דעתי, לא מספיק לתת להם זכויות שוות, אלא שצריך להפוך אותם לאזרחים במדינתנו! — אבל לעת עתה הם גייס חמישי, וצריך לגרש אותם.

— לא נכון — אמר ברל — הם לא גייס חמישי, ואני נגד הפליית הערבים. הערבים שלי נהנים מכל הזכויות. הערבים שלך עושים לי צרות. הערבים שלי מבסוטים מהמדינה, ואף פעם לא מקללים אותה, מפני שאני יודע איך צריך בהם.

— אבל הם כולם קומוניסטים — אמר יאשה — מוכרחים לגרש אותם! — טיפש — אמר אברשה — אתה לא מבין שעכשיו אי אפשר לגרש אותם? הם בכל זאת אזרחים כחוננו, מביאים קולות, מוכרחים להתחשב באזרחים שלחם! — זה הכל בגלל הדמוקרטיה — נאנח יאשה — כאילו שלנו אין בכלל זכויות בארץ הזאת! אני אניש צו על תנאי!

אחרי השיחה הזאת נסעו כולם למשולש הקטן, לקנות ביצים בזול.

רת המכירה מועברת לקרן הסעד, אולם גם הם לא תלו תקוות רבות בשינוי העמדה האמריקאית. האדם שהיה נתון במצב ה"פחות נעים מכולם: ברוס מק-דניאל, ש"תפקידו היה לשים עין על עניינים כאלה, הואשם עתה באהדת-יתר ועצימת-עין ל"סובת ישראל.

התוצאה: חברת תנובה תחזור, כנראה, ותחלוש על השוק המקומי, כבר העלתה השבוע את מחירי השמנת. מגדלי-הבקר הפרטיים מקחים כי גם להם שוב תורח השמש. חלק מהם ידע כי דלתות השוק השחור שוב נפתחות לפניהם לרוחחה.

המשק

שני קצות החבל

בחודש מרס הסכים לוי אשכול, ללא התנגדות יתירה, לקבוע 75 מיליון ל"י מהתקציב החדש כסובסידיות, למצרכים החיוניים. הכנסת קרנה מאושר, שר המס"חר והתעשייה פרץ ברנשטיין התמוגג מנ"חת, ראה בכך אפשרות להגשמת תוכניתו לייצוב המחירים.

פחות שמחו האחראים למימוש התקציב. הם נדחמו מגודל הסכום. הם ידעו כי הכיסוי 75-מיליון היה קלוש ביותר. היה ברור כי סעיפי סובסידיות רבים יקוצצו.

הקיצוץ בא במלאת חודשיים לקיום

• סובסידיה היא הענקה כספית ממשל"ת. מסרתן של סובסידיות האוצר היא כפולה: מניעת האמרת מחירי המצרכים החיוניים על-ידי השתתפות הממשלה ומנ"זיקה אותם בכך וייקור מצרכי יבוא ומות"רות מסויימים שמחיריהם מועלים מלאכ"תית על-ידי תוספות המופרשות לקרנות מהן משתלמות הסובסידיות.

התקציב. בשבוע שעבר ביטל האוצר את הסובסידיה לדלק, העביר את חשיב מחיר הנפט לשער 1.8 ל"י לדולר במקום 1.2 ל"י המקובל. בכך הוקטן התקציב ה"סובסידיות השנתי ב"14 מיליון ל"י.

הציונים הכללים נדהמו: שר התחבורה הצ"כי יוסף ספיר הועמד בפני מאבק קשה עם חברות התחבורה וההובלה על מחיריהן ותוכניות ברושטיין לייצוב המחירים על"לות לעלות בתוהו.

אם לא להקפוא, לחסום. התיקרות הדלק אינה אלא צעד ראשון. אשכול לא ייעצר במחצית הדרך, יבטל את שאר ה"סובסידיות. האוצר לא יחזיק יותר את מחיר הלחם, החלב, הביצים, הסוכר והשמנים על רמה נמוכה מלאכותית. בטול סובסידיות אלה יחסוך לאוצר ארבעים מיליון ל"י נוספות.

לא תהיה זאת התוצאה היחידה של ביטול הסובסידיות. תוצאה חשובה לא פחות תהיה העלייה באינדקס, העומד כיום על 217 נקודות, בלפחות 22 נקודות נוספות ('מ' אומדנו הוהיר של האוצר).

עלייה זו תחייב הגדלת תוספת היוקר, בהתאם לשכר ה"סור, ב"17.6 עד 27.5 ל"י לעובד לחודש. המעבידים ישלמו לעובדים כשבועה מי יון ל"י נוספות לחודש. הממ"שלה עצמה תשלם כמיליון ל"י משכורות נוספות לחודש.

השלב הבא בשרשרת ההגיונית: הגדלת מחזור המטבע כתוצאה מהדרישה המוגברת לאמצעי תש"ז. בנקודה זאת, המאיימת אינפלציה, מנסה אשכול את כוחו, רוצה להוכיח כי הוא מסוגל לאחוז את החבל בשני קצותיו.

• התפתחות אותה ניבא העולם הזה לפני שלושה חודשים (העולם הזה 854).

תרגומה הגרמנית של הצהרתו בשבועה של קסטנר בנירנברג שניתנה "לא רק שמי, כי אם גם בשם הסוכנות היהודית והקונגרס היהודי העולמי". (בזמן המלחמה הורשה קסטנר, כראש התנועה הציונית בהונגריה, לחתום בשם הסוכנות).

קרא תמיר בקול רם: "באם יובא קורט בכר לפני בית משפט של בנות הברית או לפני בית-משפט גרמני, הרי הוא, לדעתי, זכאי למידת ההערכה המלאה ביותר".

ברגע הנכון, במטה קסמים קסטנר נר התנגד, הודיע כי במקור האנגלי הופיעה המלה התחשבות, לא הערכה. ואז התערב חיים כהן, הוציא את המקור האנגלי של ההצהרה, אותה לא הגיש מעולם לבית-ה"משפט.

העיר תמיר לעזורה, בקול נמוך: "קורים נסים!" קולו הנמוך לא היה נמוך מספיק לשופט. בנימין הלוי הפסיק את המשפט, הורה לתמיר לבקש סליחה. תמיר טען כי הערתו היא טבעית למדי אם אחר חודשים של חיפושי שווא מתגלה המסמך, כאילו ב"מטה קסמים, ברגע הנכון.

קסטנר לא היה יכול לחזור בו יותר מע"דו הראשונה, בה נשבע כי מעולם לא הצהיר אותה הצהרה, כל מה שעשה היה אישור עובדות אודות בכר. הוא הודה כי לא קיבל אף פעם יפוי כוח מהסוכנות לח"תום בשמה, אך הרגיש עצמו רשאי לעשות כן.

סיכם תמיר: "אם כן, אפילו לפי קנה המידה שלך, התסכים עמי כי אתה פושע לאומי?" לחס קסטנר: "זאת היא גרסתך".

להגן, להציל, להלחם, בהמשך הח"קירה הודה יואל (רוח גדולה באה) פלג, הצנחן שהפך סגן-מנהל אל"על, בסתירות גוססות בין עדותו הקודמת למאמרו בספרו מנן בסתר, בנקודות החשובות ביותר על תפקיד קסטנר במאסר הצנחנים.

ניסה תמיר: "פלג, הודה פעם באמת ו"הפסיק להגן על קסטנר. אתה הלכת כאידו"אליסט לסכן את חייך, להציל יהודים ולה"לחם בנאצים. ושם, בלחץ המאורעות והור"כתו הרעה של איש זה (בהצביע על קסטנר) הורסעית. ואז התחלת לשותף פעולה עם הנא"צים. וזאת הסיבה מדוע חנה (סנש) ופרץ (גולדשטיין) נשארו שם ואתה וקסטנר חזר"תם."

סינן הצנחן מבין שנינו: "לא!" בכך נגמר סיבוב הקטיגוריה. תמיר שעד כה לא הביא עד אחד, יביאם עתה. כשצאו הצופים מן האולם נזכרו בסגן ה"פרקליט אמנון תל שניהל את ראשית ה"משפט ושהודיע: "אין אני עורך-הדין של קסטנר. אני מייצג את המדינה. אם אשוכנע שקסטנר אינו בסדר, לא אפסק לסגור מש"פט זה ולפזתחו מחדש — נגדו." עכשיו ישב תל ליד חיים כהן, נהנה משחרורו מן האחריות להתחייבות, ששוב אינה מוטלת על כתפיו, ומן המשפט ש"יתכן ומוטב היה לו לא הגיע עד הנה.

צבא

סרבן כסול

אב בית-הדין הצבאי המחוזי רביסרן,

קצתו השני של החבל, שקצתו האחר הוא ביטול הסובסידיות: הקפאת תוספת היוקר. אחר שהצעה זו נדחתה על-ידי האיגוד המקצועי הגיש אשכול הצעה חדשה: חס"מת תוספת היוקר — תוספת היוקר הנוספת לא תשולם במזומנים כי אם באגרות חוב ממשלתיות ארוכות פרעון, אחר 15 שנים ויותר.

משפט

משפט השנה

בשבוע שעבר חגג ד"ר ישראל רודולף קסטנר את יום הולדתו ה"49. הוא היה רג"ע. משפטו של מלכיאל גרינולד שהואשם ב"הוצאת דיבה עליו (העולם הזה 855 ואילך), נפתח אחרי הפסקה של ששה שבועות ו"קסטנר לא היה צריך להופיע בו. הוא מסר את עדותו, ושמו הוסתר לאחרונה על-ידי הזכרת שמו של משה שרת. הוא הרגיש עצמו מחוץ לפרשה.

הוא טעה. עם פתיחת המשפט ביקש הס"ניגור, שמואל תמיר, לחקור את קסטנר מ"חדש. משך ששה השבועות השיג מחוץ לא"רץ את הצהרתו בשבועה של קסטנר במש"פט ניירנברג, לטובת גנרל הס. ס. קורט בכר.

התעודה היתה חשובה ביותר. למרות ש"שופט המחוז בנימין הלוי ביקש פעמים רבות בעבר כי הקטיגוריה תציג את התע"דה, לא הוצגה היא מעולם. הקטיגוריה טע"נה כי לא יכלה לאתרה. הפעם קם חיים כהן, הידע כי התעודה גם בידו.

פרידה בגבול וד"ח פודי, כשנחתה המשפט באמצע אפריל העיד יואל ברנד על שליחתו אל שרת לדין על הצעות אייכמן למכור מיליון יהודים למורת 10 אלפים מכוניות משא. וכיצד נאסר על-ידי הבר"טים ברכבת בגבול התורכוסורי.

האשמות הסניגוריה כי שרת סייע במס"רת ברנד לבריטים עוררה צהומה ומתיחות: ציפו כי שרת עצמו יופיע בתא העדים. הוא לא הופיע.

במקומו הופיע בפתיחת המשפט, בשבוע שעבר, עדו האחרון של פרקליט המדינה: אהוד אבריאלי, לשעבר איש ועדת ההצלה בקישטא. שליחה את ברנד במסעו לגבול הסיורי ונפרד ממנו דקות מספר לפני שנאסר.

אבריאלי נחקר היטב, שתי וערב, באילו תנאים נפרד מברנד. בהודמנות ניסה כוהן גם להציג את הדו"ח הסודי (ראה עיתונות) אותו מסר שרת לפגישת החירום של הסוכ"נות בלונדון שונה בהצעת אייכמן, כפי ש"נמסרו דרך ברנד.

חיזור, חולני וחרישי, בנקודה זאת החזיר הסניגור תמיר את קסטנר ואת יואל פלג למשפט, לחקירה נוספת. אמר הוא: "החומר החדש שהגיע לידי יאפשר לתביעה בפעם נוספת להפסיק את המשפט הזה ול"פתוח במשפט נגד אנשים אחרים!" כשהופיע קסטנר בשנייה שוב לא נהג ב"בטחון עצמי כבראשונה. הוא היה חיזור ו"נראה כאילו קם מחולי ממושך. הוא דיבר בקול נמוך, חרישי.

חקירתו היתה קצרה, מהירה ואכזרית. תמיר הוציא את ההצתקה המאושרת של

הצעה מיוחדת לקוראי העולם הזה

במסגרת תוכנית חדשה של מערכת העולם הזה-לאפשר לקוראיה לרכוש ספרים מוכתרים בתשלום מוזה, מציעות עתה

הוצאת

מערכת

העולם הזה

אך ורק לקוראי העולם הזה
הנחה של 40%

ברכישת הספר העומד
לצאת לאור השבוע

אני, ניו יורק וכל השאר

מאת י. ד. סאלינגר

ספר זה, שפרק אחד מתוכו התפרסם בגליון העולם הזה 867, כונה על ידי המבקר הספרותי של הניו-יורקר כ"יצירת ההומור האמריקאית הטובה ביותר מאז תום סווייר והאקלברי פיין.

בעוד שמחיר הספר נקבע ל-

הוא יומבר

לקוראי העולם

הזה-מחיר

2.100 ל"י 1.250 ל"י בלבד

הנחה זאת תינתן לכל קורא אשר יאסוף את שלושת תחריהקניה, שהראשון בהם הופיע בגליון השבוע שעבר והשני מודפס בעמוד זה. קוראים שלא אספו את תו הקנייה הראשון, יכולים להשתמש בתו קנייה המופיע שנית.

ביום ראשון י"ט בסיון תשי"ד (20.6.1954) בשעה 10.30 לפנה"צ

נעלה לקברם של

בן-עמי יזוביץ (בועז)
משה רדומיסלכסקי (אורי)
חיים ריבנבך (פתחיה)
אברהם יהודאי (אלחנן)
זשעיהו פרחי (יוסף)
אשר פדרמן (גרדיה)
אריה לנדנור (עוזי)
יוסף יפת (חיי)
שמואל צוקרמן (אריה)
דוד ערני (שלמה)
ארטל צבי (משה)

אנשי "לוחמי חרות ישראל", שנפלו למען שחרור המולדת מידי שלטון זר ביום י"ט סיון תשי"ו בהתקפה על בתי-המלאכה של הרכבת בחיפה.

קרוביהם, הבריהם וידידיהם מזומנים.

העולים לקברם נפגשים ביום י"ט בסיון תשי"ד (20.6.1954) בשעה 8.30 בבוקר ליד קפה "עטרה" בתחנת האוטובוסים המרכזית בתל-אביב.

חבריהם לפעולה

דע לנהג

תלמד אצל שטיין

רחוב דיזנגוף 131 פנת גורדון
טלפון 21963

מניעת ריח הזיעה

מובטחת ע"י שימוש יוט"ומי
ב-שופמ"ם סבון ופודרה לגוף
DEODORANT
המכילים את החומר החדש והמפליא
HEXACHLOROPHENE
לטיק ריח הזיעה
תוצרת "עדיף" בע"מ

צינוגרפיה י. רינדזונסקי

רח' הקישון 6 תל-אביב
טלפון 66548

גלופות קו-רשת-צבעים

הוא אלוהה
את הרחיצה

הודות ל-

נאורה

הבון שלנו

חג הבכורים תשי"ד

זויות על הכרמל

העובדות מאחורי

אסון הגרניט

קה בעיר שעליה רגילה נמשכת תוך שעה וחצי ואז היו נזק פים לזכותם בסך-הכל 12 קילומטר עשויים תוך 6 שעות. איציק כמדריך לשעבר בקורס מכיס-סיירים, משושף מס עיות מרוחקים ידע להרגיש בעיפיותו של אדם, ראה את תיבון, עיף ככל שאר חבריו. במסעות גונע לפני התקופה בה החלו לדגול במדינה בגדול יצורי מעבדה היה המדריך דוחף אותו ודאי ללא רחם בידועו שהליכה במסע אינה משאירה את האדם רענן כאחרי רקוד על רצפת רקודים. איציק לא דחף. איציק נזקל על משאו של תיבון בהעבירו לרשותו את שני תרמיליו.

גרניט עמוס תיבון

מתחת לעץ חרובים, מימין לשביל עזים

למרות כל זאת הודחל לבסוף תיבון מאחורי הכתה יחד עם חברו גראף.

"אם לא, חכו לי כאן!"

כ־300 מטר לפני המנזר עצר איציק למנוחה. כל אחד התישב במקום המצוי. תיבון וגראף התישבו הרחק מכולם במרחק 50 מטר מתחת לעץ חרובים לימין שביל העינים הצר.

כשנתן איציק את הפקודה לנוע ראה את השניים ממשיכים לשבת מתחת לעץ. הוא הקריב את ידיו לפיו וקרא: "אם אתם יכולים ללכת לכו לאט בשבילי, אם לא, חכו לי כאן!" גראף ענה בקריאה: "בסדר!"

"אחרי שהושיב את חניכיו למעלה ירד איציק בריצה. לא הספיק לעבור את המטרים הראשונים כשמולו בא מתנשם ב" כבודות גראף, מוסר לו שנדמה לו כי תיבון איבד את ההכרה.

בריצה מהירה יותר התפתל איציק יחד עם השביל הגיע חסר-נשימה לעץ. במקום גראף סימן לו היה זכר לתיבון.

לאחר דקות מספר של חפושים עקרים הוציק איציק את כל הכתה החל לסרוק את השטח באופן שיטתי כלפי מעלה כי לפי ההגיון צריך היה עמם לעלות למעלה. אחרי שעה תמימה, מו טעים על-ידי חרחוריהם הגורניים של רועים ערביים שהעזו את עדרם, נמצא תיבון מתחת לשיח דוקרני, במרחק 150 מטר באותו קו גובה מעץ החרובים. ידו השמאלית ופניו היו כחולים. הוא היה בלי רוח-חיים.

המדריך בקש מהחניכים לשאת את הגופה למעלה, בעצמו לך מרחק 20 דקה למחנה צבאי. ביקש סנדר להביא רופא למי קים. רופא לא היה ביוקנעם. הסנדר טפס למחנה. החברים לא נעצו בתיבון, לא הביאוהו למעלה. בהעזרו בשני צופים ערביים העלה איציק את תיבון, שהועבר מיד לבית-החור לים רחבם בחיפה.

למחרת יום השבת, אחרי שינה במשטרת חיפה, הגיעה הכתה בלוית מדריכה למשרד התנוון בשדרות רוטשילד בתל-אביב. כל המפקחים, סגני המפקחים והמנהלים שיכלו להגיע למקום פתחו בחקירה מייגעת של החניכים והמדריכים.

לאור כל העובדות נראה מיתו של עמוס כמקרה אסון טראגי שלא צריך לחפש את הגורמים לו כי אין כאלה. עתונים אחרים בראשם הארץ, ששו על קץ המסע הטרני כדי לפתוח במסע משלהם המכוון לתקוע מסמר נוסף בארון המתים בו הם רוצים לקבור את הגרניט. הם נראו כמברכים דור משחקי גיולות במ" קיב דור בעל כושר גופני נורמלי.

היה זה המסע הראשון השנה. הימים שנבחרו — שלושת ימי השבוע האחרונים — תודות לשקול מחוכם לא להפסיד ימי למדור רבים. שבת המנוחה לא קובעת. אם רוצים לטייל, יטיילו ורכה.

הבוקר המקוה בא. בקרבת הבנין האפור של המטה הארצי של המשטרה, הופיעו הראשונים לשעת האפס 06.30. גיימי, האחראי על המסע, שלף רשימת הנבדקים אצל הרופא והמורשים למסע, שנתנה לו יום קודם לכן השווה עם המופיעים. הכל התאים.

לפתע ראה מרחיק דמות גבוהה (1.75 מטר) מתקדמת. לא היה ספק: היה זה עמוס תיבון. על גופו הנוטה להשמנה נמתחו מדי-חאקי מגוהצים, עליהם נמתחו במפותיות רצועות ילקוט גב ממולא בעשר ארוחות, אביזרים שונים ושתי שמיכות. ילקוט הצד היה מלא אף הוא. המימיה נטפה מים.

גיימי העיף מבט ברשימה. השם עמוס תיבון לא הופיע בה. עמוס ראה את מבט התמהון על פני המדריך, ספר לו כי שבוע לפני המסע נבדק אצל רופא פרטי והלה מצא בריא. גיימי הסתכל על עמוס: פניו היו רעננים. הוא הכיר את תיבון באופן הטוב ביותר בו יכול מדריך להכיר את חניכו.

בבית-הספר היה עמוס ידוע כתלמיד טוב, בעל מוח. תיבון לא הסתפק בהרצאות המדריך, היה נגש אליו בהפסקות, מתוכנן עימו על בעיות צבאיות בכלל וכתוכן על פקודת הנסיגה, במבצע חורב, ציטט קטעים ממאמרים ועיתונים, תוך כך שהיה מלווה מפתח הכתה עד שער בית-הספר. הרושם שהשאיר היה של נער בעל רמת אינטליגנציה גבוהה.

גיימי העיף מבט שני בפניו הישרים של עמוס. הוא עשה שקול נוסף כשעמוס מסר לו 3 וחצי ל"י דמי הטיול. הורם דואגים לא היו מוסרים לילדם סכום כזה כדי שיצא לטיול.

המדריך נשא את החניך על גבו

כבכל מסע היה המוראל גבוה והנערים שבעיר-צון. תיבון המשיך את הוכוח הנצחי תוך הפסקה מסעם לפעם לשם למדור שיר חדש, סיפר על ספר חדש שקרא.

מהתחנה הראשונה, רמת הנדיב נע המסע ברגל, התקדם בקצב 50 דקות הליכה, 10 דקות מנוחה, שנשמר לאורך כל הדרך, לעבר בת-שלמה. בעליה לשפיה התאונן תיבון על מסמך הכילט במדרסו ומקשה עליו את ההליכה. במקום המנוחה הראד שזו סולק המסמר.

לאחר 4 וחצי שעות מנוחה בשפייה, תוך התגרות ילדותית בבנות בית-ספר דתי שערכו טיול אף הן, עברו לבת-שלמה בה היכרו על כבוי אורות באולם השינה הזמני המשמש חליפת קילנוע ומחסן תבואה.

השינה ערבה מאד לחניכים באותו לילה אך ב־4 לפנות בוקר אחרי שבע וחצי שעות שינה לא היה אחד שיתנגד להמשך המסע. אחרי רחיצה עברו המטיילים בכביש הכולל שתי עליות וירידה נוחה. כך שבשעה שבע עדיין היו נתונים לקרירות הבוקר, מוכנים לעליה למוחרקה.

לפני העלייה התלונן אחד התלמידים על נפיחות בידו הימנית שבה נראו סמנים אדומים. בגלל מורא הנחשים למיניהם, דיה חשש להכשה.

גיימי שידע כי במקרים אלה אין לאדם להפעיל את שריריו כי על-ידי כך נכנס הרעל למחזור-הדם, נשאו על גבו משך שעה עד אשר פגשו בכביש אלקום — יוקנעם בגיפ שהובילם למר-פאה קרובה שם קבל החניך שתי זריקות.

גיימי לא היה שקט עדיין. הוא הוציק סנדר צבאי שהעבירו לבית החולים רמב"ם בחיפה. שם נקבע כי אין חשש להכשה. ייתר בטחון הושאר שם עד שעה 2. רק אז היה גיימי שבע-רצון, העביר את הנער הנפחד לבית-דודו בחיפה נסע בעצמו ל"דליית אל-כרמל, הכפר הדרוזי שנקבע כנקודת מפגש עם איציק (המדריך השני) והחניכים, לכל המאוחר בשעה 16:00.

"חניך שלך מת!"

כשהגיעה השעה 16:30 וקצוותיהם של כובעי טמבל לא נראו באיפק גילה גיימי דאגה.

מצייד בסייר דרוזי מהכפר, יצא למוחרקה בדרך הקצרה ביד-תר. בהגיעו לשם לא מצא אדם. החפוש התרחב, כלל את עוספייה והסביבה עד אשר בשעה שבע לערך נפגש בסנדר משטרה מכוסה ברוגט.

"אתה המדריך השני?" שאל ראש משופם מחלון תא-הנהג. "כן!"

"חניך שלך מת!" "זה שהיה בבית-חולים?" נזכר גיימי בחששותיו הקודמים. "לא זה, תיבון! תיבון!"

גיימי הגיע בקושי את שתי רגליו שנדמה לו כי שקלו כאותו רגע כסלעים הכבדים שכסו את הדרך, טיפס לסנדר פגש שם בפרצו פים מפחידים של חניכים. איציק ישב משותק.

עד אשר הגיעו למשטרת חיפה בעיר-התחתית לשם חקירה לא הוציא אדם הגה מפיו. "היתה זו הנסיגה האיומה ביותר בחיינו" נזכר גיימי.

בחקירה נתברר, כי אחרי שעזבו את הבאר מאחוריהם דאג לכך איציק שתיבון ילך לפניו, לפני כל הכתה כדי שזו תצעד לפי הקצב האטי שלו. נוסף לכך פקד על מנוחה אחר כל רבע שעה. הנערים שבמשך כל היום הקודם עברו את המרחק המנוחה של 8 1/2 קילומטר * בלבד היו צריכים להגיע תוך 4 שעות למוחר-

* מרחק טוב לנערים בגיל זה: 40 ק"מ ביום.

תפש את מקומו ליד שולחן העץ הארוך. משני צדיו התישבו שאר חברי בית-הדיו: סגן וטוראי.

הנאשם, אמנון זכרונני (העולם הזה 1865), שזוף ובנוי אתלטי, קם על רגליו. לתל"ב בושח החאקי שלו חסרו תגי צבא-הגנה לישראל, כומתתו הצבאית לא היתה על ראשו. הוא הכריז כי אינו רואה עצמו כחיל ולכן יש להעמידו במקרה של האש"מ, לפני בית-משפט אזרחי.

עורך-הדיו נמוך-הקומה ובעל השפם ה"עבות והמכסיף, מרדכי שטיין * החזיק אחריו שילחו. זכרונני לא נשבע אמונים ל"צה"ל ואינו, לכן, חיל. מלבד זאת ביקש שטיין לזכור שזכרונני צם זה חמשה ימים. הזכיר הרב-סרן, שפסק כי אדם יכול להיות חיל בצה"ל גם אם לא נשבע אמונים: "ויזל צם ארבעים יום...".

לא לחיים נוחים. אחר שפורטו ה"האשמות עלה רב-סמל על דוכן העדים, סיפר כיצד הופיע זכרונני למסדר שמה"מ צויד במקל עבה וקצר במקום רובה. איש שקט, בו עבר זכרונני לאחרונה, העיד על נפקדותו משך שלושה ימים.

זכרונני הודה בעובדות, לא בהאשמה. הוא הסביר כי אין להאשים אותו מכיוון שהוא סרבן מלחמה עוד מימי הגימנסיה גאולה, תל-אביב, בה חיבר, בשנה שעברה, כתלמיד המצטיין, חוברת אודות סרבני ה"מלחמה.

אם בתחילת שרותו בצה"ל התאמן לפע"מים בנשק, ניקה מדי פעם, היה זה מכיוון שטרם גיבש מסקנות סופיות על שלילת שרות צבאי מנימוקים מוסריים-מצפוניים. כשהגיע להחלטה, יצא ממחנהו, שב כעבור שלושה ימים על-מנת לשאת בתוצאות הש"פ קפד עולמו. הוא גם לא רצה שיחשבו כי נפקד על מנת לבחור בחיים נוחים.

בית-הדיו הסכים עם זכרונני שהוא חייב לשאת בתוצאות. מצאו אשם, דן אותו, אחר שש וחצי שעות של דיונים, לשלושה חוד-

שובת-רעב אמנון זכרונני

בגימנסיה גאולה, חוברת אחת

שי מאסר עבור שלושת ימי הנפקדות ואיבעה חודשי-מאסר נוספים על אי-נשיאת הרובה.

בכל זאת הוכר זכרונני כעובר עבירות מתוך נמוקים מצפוניים. הכרה העלולה להקל על שר הבטחון לשחרר את סרבן דמ"חמה, באם יחליט על כך.

כדי לזרז את השחרור שוגרו מכתבים לנשיא המדינה, ולחברי הכנסת, הודבקו כרוזים ברחובות, סרבני מלחמה בהנהג"חו של יושב-ראש אגודתם, איש נהלל ותיק נתן חופשי, פעלו גם בכיוונים אחרים. עורך-הדיו שטיין יגיש, אם לא ישוחרר זכרונני, ערעור.

* שיבנו ובתו חובאו למשפט ב־1948 כ"שסרבו להתגייס.

** הרב-סרן לא דיין, ד"ר וולפגנג פון ויילד עם 28 ימים בלבד, כמחאה על מעשרו השרירותי על-ידי הבריתים בשנת 1946.

השולח הזה הולך לשמוע את

המוסיקה שיבינו אותה

א טובותיירים
רושלים. מדריך
ארבע לשונות. הוא
האוטובוס, המוסיקה
זאת היתה הלשו
משך שביע, לאחריו
שוב, במקום אחר,
הבינלאומית למוסיקה
ואלצבורג.
אין אלה מוסיקה
מבצעים אותה בד
המוסיקה בת'זמנו
כיום, כאשר מע
מחר, כאשר ישרקו
קלאסית. כי זכרוננו
בטהובן, ליסט, ואגנ
הקהל שכח גם
היתה המוסיקה כבו
דרכי הבעה ישנים ח
הוליד דור נגנים שי
חזרה לתוהו
היו אלה צלילים לא
פרץ במחאה: הוא
דיסונאנטיים מקריים
דבר לא עזר. ב
זכויות במוסיקה הם
לשיטות המיושנות
את כללי ההרמוניה

ארבעה נציגים
שביצעה את יצ
ואת קורטס מיתרים מס. 2 של האמרי

הרביעייה

האזנה רשמית
לערב הפתיחה של הפסטיבל ה-28 למוסיקה בת'זמנו באולם ארמון חיפה, הופיע ראש הממשלה ושר החוץ,
משה שרת, שניצל את ההפסקה לשיחות היכרות עם שגרירי התרבויות הזרות. בתמונה: הכנר הישראלי הצעיר (29),
צבי צייטלין ואשתו האמריקאית כשלידם נשיאה המזקן של החברה הבינלאומית למוסיקה בת'זמנו יוהאן בנצון והמחבר הבריטי מתיאס סייבר.

מנצח, זמר, מחבר, כנר בין שבעה מתוך ארבעים

יפאן שלחה את יוריצ'נה מצודיירה שע
סיקת החצר היפאנית העתיקה סייברה בנ
מה שבכל זאת לא הקל על הסופראנו

שייין בחרה בבריטון היינץ רהפוס ששר את עיקר
האופרה דויד בעברית מבלי שידע את הלשון. הוא
נעזר בתעתיק לסיני של המלות העבריות הקשות.

ישראל שיגרה את אחד מטובי מנצחיה, גיאורג
זינגר, שניצחו הפך לפינאלה מרוממת. זינגר העי
פיל ארצה, בקופצו לחוף תל'אביב מאניית מעפילים.

דנייה יוצנה עליידי נשיא החב'
רה הבינלאומית למוסיקה בת'זמנו,
יוהאן בנצון שבא לסייר בארץ.

מחר

ש גברים ונשים מכוני מצלמות חלף בפריז שכת התיירות הסביר את מראות ירושלים בשלוש ידע את הלשון האחת המשותפת לכל נוסעי

ותה באו ארבעים התיירים לדבר איש עם רעהו פדו ליצן ארצות שונות. בשנה הבאה ייפגשו י שהם עושים זה 32 שנה מאז נוסדה החברה בתזמנו בעיר מולדתו האוסטרית של מוצארט,

רגילים. הם מחברים הכותבים מוסיקה שאין כלל והנחשבת קשה להבנה. הם כותבים את לקהל של מחר.

מבינים אותה נקראת מוסיקה זאת מודרנית. ותה ברחובות ומתחת לחלונות, ייתכן ותיקרא הקהל קצר. הוא שכח שרק אתמול עוד נחשבו ידיוסי מהפכנים.

נוסף: כי במחצית השנייה של המאה שעברה לא מתפתחת. נושאים ישנים נוצלו בשנייה, על עצמם. דור הענקים של ראשית המאה ה-19 ווף המאה. ההבעה האישית לא הרימה קול.

ליליו החורקים של הדיסונאנס העירו את העולם. ימים ומרגיזים, אך הם היו צלילים חיים. הקהל נח על צלילי הקטיפה של הקונסונאנס כשתים שתלבים במנגינה ונמגיגם לתוך הרמוניה.

ההפכו הצלילים הדיסונאנטיים אזרחים שוי יגית. בראש מחנה המחברים הצעירים שהתנגדו ורכות על מקומן עמד ארגולר שיינברג שביטל ישנים וערך שיטה שהיתה צריכה לשים קץ

מריקאס היו אנשי רביעיית כלי המיתר לסל נו של הברזי מתיאס סייבר קורסט לירי מס. 3 רוג'ר לסיון. משמאל: וו. לויג' מארגן הרביעיה.

לכל השיטות: השימוש ב-12 טונים, במקום שמונה טוני האוקטבה המקובלים. נדמה היה שהמוסיקה חוזרת לתוהו.

היה זה רק פרי הדמיון. המוסיקה המודרנית לא היתה מעולם מערובת הסרת טעם של צלילים, כפי שרבים חשבו אותה להיות. המחברים שרצו לומר משהו דחו את דעות הקהל השמרני. הם יצרו משהו משל עצמם והם זכו, בסופו של דבר, להערכה קיימת. היו גם אדוירים, סחות מוכשרים. לא היתה להם מספיק אישיות משלהם ליצור משהו מקורי. הם הסתפקו בחיקוי בלבד. והם גם נשכחו.

מי אמר שהיא קטנה? בשבוע שעבר נפתח הפסטיבל ה-28 של מוסיקה זאת, מוסיקה בת זמננו, בחיפה בחסות העירייה. כשהקביל ראש העיר, אבא חושי, את משתתפי ואורחי הפסטיבל באולם ארמון המלא, היה מלבב וחמים. הפסטיבל היתה הצלחה אישית נוספת שלו. משך היום הראשון לפסטיבל סיררו המוסיקאים בחיפה ובכרמל. אמר חבר נשיאות החברה, סטנלי גלסר הצעיר מדרום-אפריקה: "שבוע אינו מספיק. אני אשאר יותר זמן כדי לראות יותר". הוא לא היה היחיד. סור סורכהאמר מדוניה שכר ג'ים, ירד בו, אחר הפסטיבל, לאילת: "אני לא אחזור הביתה עד שלא אראה אותה", אמר, "מי אמר שארצכם קטנה. הרי כל קילומטר בה שונה מרעהו".

זה יקח זמן רב! נקודת השיא של הפסטיבל, בין ערב של מוסיקה קאמרית לערב רביעיית כלי מיתר אמריקאית היתה הצגת הבכורה העולמית של האופרה דויד בירושלים. להצגה באולם אדיסון בן 1400 המקומות הופיעו שמנה וסלתה של המדינה. אוהבי המוסיקה הלא-רשמיים לא נרתעו, נדחקו מחוסר מקום לתאם של נשיא המדינה וראש הממשלה. הם ביקשו לשמוע מוסיקה, והיא ניתנה להם מיד כשתזמורת בת 60 כלים ומקהלה סתחו בהתקווה.

נותני הטון בפסטיבל החיפאי

איטליה היטבה לעשות כששלחה את הכנר סנדרו מארסר, שהקדיש את רוב שנותיו כמורה הידוע לואיג'י דלאפ'קולגה לקידום המוסיקה המודרנית.

שבדיה אחרה במשלוח תווי הסימפונייה הקדושה של סוואן אריק ביי. בין כך היתה מקהלת 40 הגברים הדרושה לסימפונייה עסוקה באופרה דויד.

את מו מודרני, ייסיילבן.

רק איש אחד לא קם ממקומו. היה זה מחבר דויד, דריוס מיו נכה הרגלים שישב בכורסתו במרכז האולם ליד מיקרופון הענק של קול ציון לגושה שהקליט את האופרה על מנת לשדרה לפזורה. מיו נחשב לאחד המסוככים במחברים החדשים. מעטים הם המבינים את לשונו המקורית. אמר מבקר המוסיקה הישראלי, פטר עמנואל גרד-ניץ: "אין ספק שמיו הוא אחד מגדולי המחברים בימינו. אך זה יקח זמן רב לפני שהמוסיקה שלו תהיה נכס הכלל".

הקהל שאנ. הצגת האופרה לא הקלה את קליטת המוסיקה על הקהל. העזרם של פעילות במחית, קלעים ותלבשות הכביד על חסידי האופרה לעקוב דרכה אחר כל ביוגרפית דויד. רוב הקהל הסתפק לעקוב אחריה דרך התכניה.

אחרי המערכה השנייה כבר לא עמד קהל נלהב ליד הקירות ומספר הכסאות הריקים גדל. אפילו תא הנשיא התרוקן ונשארו בו הגברות בן צבי ושרת בלבד — עד שהמסך ירד לרעם מחיאות הכפיים. האיש כבדהגוף שישב בכסא-הנכים קד לעבר הקהל המוחא והשואג. הוא ידע כי תודהם היתה כנה. הוא גם ידע שלא רבים הבינו את היצירה, שהקדימה במעט את זמנה, בדומה לרוב היצירות האחרות של המוסיקה בת זמננו.

ירושלים. עיר דויד, זכתה בדויד עליידי דריוס מיו (לידו, אשתו מד' ליון). שהחל בחיבור האופרה אחרי ביקורו בארץ לפני שנתיים והקי' דישה ליוס הולדתה ה-3000 של ירושלים, שנדחה בינתיים לשנת 2000

היה קשה לקבל את דבריו של שרת ב־ מעורב בתחליף נאמן לדבריו — בשכונה — של משה שרת במשפט עצמו.

בנתיים נגה זכרונות כסובל: הוא מסרב להגיש אוכל לפיו זה השבוע השני.

עמוד השער

הקהל שהופיע ליד הקיוסקים ביום החמישי שעבר לא היה רגיל למעמד זה. בעלי הקיוסקים הבינו את המצב: מדי פעם, כשנגיש כומר אנגלי בעל צווארון נוקשה הפיך, פקיד אמריקאי בעל עניבה צבעונית או סתם עולה מגרמניה, והחל מפליט מילים אנגליות, הגישו לו בלי היסוס את העתון.

ציור-חובב מרדכי פולוק ויצירתו באמריקה המציאו את הפצצה האטומית

החדש שהיה מקושט בתמונת-שער של ח"כ אליעזר ליבנה.

היתה זאת הופעת-הבכורה של פרונט פיני (עמוד השער), השבועון האנגלי של העולם הזה בשותפות עם קבוצת משקיעי הון מדרום-אפריקה. היה זה גם סימנה של דרך שהחלה עוד לפני שנתיים.

הנפיון השלישי הבעיות שנודקו בדרך זו היו עצומות. הכוונה לא היתה להוציא לאור מהדורה אנגלית של העולם הזה, אלא עתון חדש שישתמש בשפות העולם הזה. אך יספק את הצרכים המיוחדים של הקורא האנגלי בארץ, וביוחד מעבר לים.

לפני שנה וחצי ניגשה מערכת העולם הזה עצמה להכין סיוטה נסיונית, שתאפשר דיון מקצועי, הסיוטה נשחיה למומחים ב"שליש ארצות, התשובה: לא מספק.

אחרי הכנה נוספת של שנה, הורכבה לבסוף מערכת. היא יושבה חודשיים, הגישה את הגליון הראשון. הוא לא הגיע ליד הקהל: אחרי שיצא מתחת למכשש הדפוס נערכה ישיבה, נבדקו הגליון בקפדנות, ה"החלטה הסופית: לא מספק.

בחודש שעבר נעשה הנסיון השלישי. מערכת חדשה, שאנשיה באו מסיני, מירצות-הברית ומדרום-אפריקה, ניגשה במרץ מחודש לענין, פתרה בדרכה אלפי בעיות קטנות וגדולות — החל מן השאלה אם

עיתונות

תחליף לעדות?

זה מכבר עוררה תשומת-לב העובדה כי מעריב זרין ביותר בגילוי אינספורמצייה מהירה על דברים הנוגעים למשרדו של היועץ המשפטי, למשל, עוד לפני שחברי ועדת הכנסת ידעו מי הח"כ אשר חיים כהן עומד לבקש את שלילת חסינותו, פירסם מעריב

תשובותיהן הכנות של 8000 נשים על מאות שאלות, שימשו יסוד לספר זה, שלא היה מקיף ויסודי כמוהו על

התנהגותה האינטי של האשה

מאת ד"ר א. קינסי וחבר עובדיו המדעיים שהופיע זה עתה בתרגום עברי. 700 עמודים, כמות ציורים! המחיר 8 ל"י. עד 15.6.54 רק 7 ל"י. מספר הספרים מצומצם. להשיג בהוצאה: "אחיאסף", ירושלים, רח' בן-יהודה ואצל כל מוכרי הספרים בארץ.

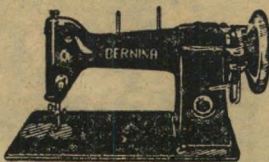
למכירה מכונית כתיבה עברית

קונטיננטל (פורטבל)

כמעט חדשה

לפנות בכתב: תל-אביב ת.ד. 136 עבור א.

או טלפונים בין 5-7 אחה"צ למס' 26785.

BERNINA

מכונת תפירה ביתית, מודל 114 תופרת-רוקמת סתקנה לבנים סתקנה גרבים מיוצרת בישראל מחלקים שווייצריים מקוריים. המפצצים הכלליים:

ויל' הרבורגר

תל-אביב, רח' הרצל 76 ירושלים: רחוב אבן ישראל, בית ולר חיפה: רחוב הרצל 17

של הרוקח טכניק מעדן את עור הפנים מוריד את הנמשים, כתמי-שמש, ופצעי-בגרות מבהיר את העור המפזי: ת"א, רח' המלך גורג' 54

דרור ספסל סמל 56 להשיג בכל הארץ

שעורו הוא בידודו של חיים כהן, את השם המלא (העולם הזה 866) של ח"כ של מה לורנץ.

השבוע ניתנה דוגמה נוספת לזריזות עתיר נאית זו. בביקר יום הרביעי בשבוע שעבר ביקש חיים כהן, התובע במשפט קסטנר (ראה לעיל) להכניס לחיק, באמצעות העד אהוד אבריאלי, מיסמך שכינה אותו בשם "דו"ח סודי של מר שרת, על הצעת (מש" מדיהיהודים) אייכמן, להנהלת הסוכנות ו" יועצה כישיבה סגירה במלון דורצסטר בי לונדון, מיד עם ביאו של מר שרת לשם ב" קשר לכך", היינו ביוני שנת 1944.

תמיר התנגד להגשת הדו"ח, דרש שמשה שרת עצמו יופיע במשפט ויעיד על אמיתות הדו"ח, כדי שיוכל לחקרו חקירת שתי וערב. אולם חיים כהן הודיע שלא יומינו כעד, ביקש לקבל את הדו"ח במקומו. אחרי ויכוח סוער * החליט השופט כי רק שרת עצמו יכול לאשר את נכונות הדברים בש" בועה, וכי בהעדר הופעתו כעד אין לקבל את הדו"ח.

חצי טור למליון. בזה נגמרה פרשת הדו"ח הסודי, אלמלא האינספורמצייה הנהדרת של מעריב בשטח זה. כעבור ארבעה ימים, בראש מסוף ערב חג שהוכן בלי ספק כמה ימים מראש, פירסם את מלוא המיסמך, ש" נראה לאחורונה נעלם בתיקו של התובע **.

כשקראו קוראי מעריב — וביניהם הדמויות העיקריות של משפט קסטנר — את הדו"ח, התרעב על פיהם של כמה מהם חיוך של חוסר אמונה. כי הדו"ח, שנמסר לדברי מעריב מיד אחרי שהוגשה לשרת ההצעה הייסטורית להציל את חייהם של מליון יהודים, הקדיש לתחילת עשרה יעוד את עיקר הד"ח שטח להצטדקות מפורטות ביותר על מסיבות מאסרו של ברנר — דבר שלא היה חשוב באימה ישיבה, הפך לסלע-מחלוקת מכרעת רק במשפט הניכחי נוכח נסיון ה" סניגוריה להאשים את שרת ואבריאלי בהס" גרת ברנר לכריטיים.

* בין השאר נתעוררה השאלה אם ה" סיכנת יכולה לקבל (במאוזר) מעמד של גוף מחשלותי, דבר שגם היועץ המשפטי דחה אותו.

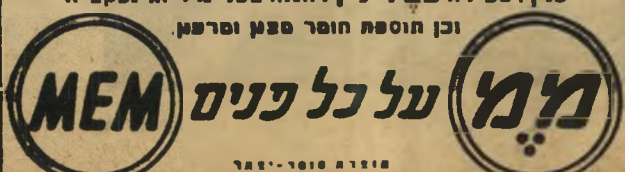
** חיים כהן עצמו סירב לתת העתקה של הדו"ח לסניגוריה.

המהלך הראשון

לצאת יחסי-החיים הוא ריכך יסודי שרשרת וחקן בספחת נ"י.

נ"י מנחה שפע קפץ הסרמך פטהירא את הספר הקשה ביותר ומאפשר לסכין הנורה להחריק מל סניך. מכילה סטרילין להננה כשני נרי וניספציה וכן חוספת חוסר ספגן וסרפן.

הארץ

הכיבוע מאד חמור, הוא יהלום מאד את ראשך (הבוקר). אסתר ס. ראשון-לציון בייחוד אם תחבשי אותו עם ארנק סוס ונעלי פרד.

סטודנט יהודי בשם אדוארד שמואל דואק, בן 6, איבד את עצמו לדעת (ידיעות אחרונות)

תמר שבנוב, תל-אביב כנראה חשבו אותו הסטודנטיות לצעיר מדי.

לדעת מר חושי שואפים הציונים הכלכליים להפריד שכונות פועלים מחיפה (הארץ).

א. עצמון ירושלים כדי לזכות במשק כולו?

לכתוב את העתון בסגנון אנגלי או אמריקאי (ההחלטה: אמריקאי). ועד לשאלה כיצד לכתוב באנגלית את השם שדה בוקר.

לפני שבוע, אחרי טיסה שלישית וזאת רונה, ניתן האות הירוק. מכבשי הדפוס התו משמיעים את המולתם, הגליון הראשון יצא לשוק.

קריאת אזעקה. לא היה כל מושג מה גודלו של השוק האנגלי בארץ. הגליון הראשון הודפס ב-10 אלפים טפסים, שמהם היו שלושת אלפים מיועדים למהדורה החוצלארצית. כחל"ה החלוץ של תפוז זה בשלוש יבשות שתיגע, לפי המקומה, לרבות, תיחור מגע ישרי בין הציבור הישראלי ויהודי העולם.

אולם כבר למחרת ההופעה באה קריאת אזעקה מצד המפיצים: בעשרות קיוסקים בארץ אולו הטפסים. התוצאה: רוב טפסים המהדורה החוצלארצית לא עברו את גבולות הארץ כלל, נשארו בידי תושבי ישראל.

דרכי חיים

3000 שעות עבודה

מחברי חוקת ארצות-הברית: לא תארו לעצמם כי מלבד תפקידם כפוסט אחרון ל"שופט ומחוקק ארצות-הברית ישמשו ה"קדמה ושבעת סעיפי החוקה למטרה ש"נה: ציור.

כדי לדעת זאת היו צריכים לנועף את עיני'החזון שלהם 167 שנים קדימה, בבבל בית משכון תל-אביב, מרכזי פולוק, מר"פס לשעבר וצייר-חובב בהמה.

פולוק צייר לפני שנתיים את אסתר המלכה, שגררה לנשיא, חיים וייצמן (העולם הזה 751). בשנה שעברה החליט כי הגיע הזמן להביע הוקרה בדרך ציורית לנשיא אחר: דווייט אייזנהואר.

סיום בקצה הענייבה. המשכונא"ה הצייר הצטייד בחוקת ארצות-הברית, ב"מפת ארצות-הברית, בביאוגרפיה הרשמית של אייזנהואר ובתמונתו. משך 11 החוד"שים הבאים הסתגר בביתו, עסק במלאכת הציור כשהוא לובש בגדים, כדי להיות קל"תנועה. מחוקק בידו הימנית בעט ובעינו ה"שמאלית זכוכית מגדלת.

לא היה זה ציור סתם: במקום הקווים הרגילים הופיעו מלות החוקה כשהראו"שנות "אנו, העם של ארצות-הברית" מתחת את קצה הצונית-מערבית ב"48 מדינות ארצות הברית, חשינגטון (ראה תמונה) תוך תכנון מוקדם של הרוח ביניהן ("כדי שלא אנמור לצייר את הדגל ובידי עוד ארבעה מעיפי החוקה").

ציורו של אייזנהואר היה קשה יותר. כל אות, כל מלה, נכתבו עשרות פעמים לפני שהוכנסו במקומם. אחרי שלושה חי"דשים כמעט והתיאש פולוק מאייזנהואר — מה שנכתבה לא במקומה עיזרה את עי"נו הימנית של הנשיא האמריקאי. פולוק החל הכל מחדש, סיים את הביאוגרפיה הנשיאית בקצה עניבתו של אייזנהואר.

מחירי יריות בקונגרס. פרי 3000 שעות העבודה, דיוקנו של אייזנהואר על רקע דגל הכוכבים והפסים ומפת ארצות-הברית, הוכנס למסגרת 40x60 סנטימטר. הוצג לפני אנשי השגרירות האמריקאית בתל-אביב. האמריקאים התפעלו מאד, דאגו לקביעת פגישה אישית עם אייזנהואר, בה היה צריך פולוק למסור את ציורו. להתפע"לות השגרירות הצטרפה אג"ע, תרמה כרטיס טיסה לניו-יורק.

הפגישה לא התממשה. ביום המיועד הופיעו בחשינגטון יחד עם פולוק, לאי"מים מפורסר-ירוק, המטיר מטה יריית על חברי הקונגרס האמריקאי, גרמו לשי"כושם בלוח הזמנים של הנשיא, לזחיית פגישות חשובות יותר מוז ששם הצייר החובב מישאל.

כפיצוי קיבל איש הטכס של הסטייט דפרטמנט, ג'והן ס. סימונס את פולוק ב"בית הלבן, שוחח עמו שעה תמימה. אחד מאבות-אבותיו של סימונס היה קשור ב"חוקה אף הוא. לא כצייר, כי אם כחורב"כשחזר השבוע פולוק ארצה, אחרי ביקור בן ארבעה וחצי חודשים בארצות-הברית. הוא בביתו מכתב תודה של דווייט אייז"נא, וזה להערכת כל יודעיו. כששאל אחד מהם אם ידוע לפולוק עוד אמן דמ"

* שנכתבה, למעשה, על ידי איש אחד, ג'יימס מדיסון, נשיאן הרביעי של ארצות-הברית.

סוגל לעשות כמעשהו, השיב תשובה שנחשבים, על שאלה דומה לאיש הטכס סימונס: "ב"ישראל — איני יודע. באמריקה — יכול להיות, הלא המציאו בה גם את הפצצה האטומית!"

דרכי אדם הסרת יבלות

כשמש רובינשטיין, 27, היה זועק ב"אוני אדם ממרה: "אל תדרוך לי על היבלות!" לא היתה זו הלצה בלבד. היתה זאת אמת מרה שהתבטאה בתריסר יבלות דומות בגד"לן וקשיותן למטבעות 50 פרוטה שביצבו על כל אצבעות רגליו של רובינשטיין, גר"מ לו כאבים אינמים. שימוש בסמים מש"כרים לא הועיל לרובינשטיין המיובל שהפך נכה למחצה.

לפני שנתיים החליט לשים קץ ליסוריו, פנה למנהל מכון הקרנה חיפאי, הד"ר יצ"חק איצקוביץ. הדוקטור החליט על הקרנה של שלוש דקות לכל רגל.

יבלת אחת יבשה, התקלפה ונפלה, הו"תירה מתחתיה עור עדין וחלק. יבלת שני

מדיה הרעות של הדודה הרומנית אנה סאוקר והצליח לעלות לארץ, חיכתה לו כאן דודה טובה יותר: דודתו איטה ברוינר שעברה לדירה בת שלושה חדרים בבת-ים. פינתה ללבקוביץ את צריפה ב"שכונת הקוקוים, תל-אביב.

ואז הופיעה באופק דודה טובה עוד יור"תר: עיריית תל-אביב, שהחליטה להפוך את שכונת הקוקוים לגן עירוני, להעביר את תושביה לשיכון ביד אליהו. ההבטחות הקסימו את לבו של לבקוביץ, הן הקסימו גם את לבה של הדודה ברוינר. חלום דירה נוספת ביד-אליהו, שהובטחה רק לדיירי שכונת הקוקוים בפועל, השכיח מהדודה את חובתה המשפחתית, הזכיר לה שאחינה אינו משלם לה, כמוסכב, שכר דירה. הדודה השיגה צו פינוי.

הצו בוצע במלואו. אך איטה ברוינר וב"ניה לא זכו לשוב לשכונת הקוקוים. להע"מיד את עריית תל-אביב בפני עובדה קיימת, פקחי העירייה פקחו את עיניהם ב"קפנות, חסמו את דרך השיבה לצירף

בשבוע שעבר הגישה הדודה ברוינר תבי

ממזל לגבול הסובייטי, המסומן בראשי חצים, מנסים מתכנני מדיניות ההגנה של ארצות-הברית להקים ברית הגנה שתקיף ארצות בזקניות ליוגוסלביה ויוון, ארצות המרחב בתורכיה ועיראק ואת פקיסטאן עד לאוקינוס ההודי. למקרה שהסובייטים יפרצו דרך קו ההגנה הראשון (שורת נקודות עדינה) מכינה ארצות-הברית קו הגנה שני (שורת נקודות תחתונה) המתחיל באזור תעלת הסואץ ומסתיים בציידון אחר שעבר דרך מצריים, סודאן, חבש אריתריאה והאוקינוס ההודי.

יה יבשה, התקלפה, נפלה בקושי והותירה תחתיה עור בקוע מכוסה מוגלה.

הדוקטור אשם בכל. רובינשטיין הועבר לבית החולים רמב"ם, עבר ניתוח פלסטי באצבע הנגועה. במיטת ההחלבה היררה בצרותיו החליט שהד"ר איצקוביץ אשם בכל. את דעתו זאת הביע בכתב ששלח לדוקטור, בו בקש סכום כסף לסם סיוורו בעבודה. ד"ר איצקוביץ סרב.

שיטה רפוי חדשה. ביום הששי הא"חרון הפתיע רובינשטיין את הרופא בחדר עבודתו, שלף אקדח פרגוסן שהיה מוסתר בנייר עתון, כונו לעבר ד"ר איצקוביץ. היריה לא יצאה אל הפועל, וגם נסיון שני לא הצליח. גוקר הפרבולום היה שבור. רובינשטיין התאושש, הרים את האקדח, הבקיע בעזרתו את הזכוכית שסיסתה את שולחו הכתיבה, ובידו חשינה כמעט והב"קיע את ראשו של ד"ר איצקוביץ. אחר כעלונו הסופי נזק רובינשטיין מהחדר, דילג על המדרגות שתיים-שתיים, ונפל לידה של גיידת המשטרה שחיכתה לו בפתח הבית. חקירה סוערת בתחנת המשטרה העבריה את משה רובינשטיין לבית-הכלא. בו יוכל לגסות שיטת רפוי חדשה ליבלותיו: ישר"בה במקום אחד, הסתפקות בהקרנה יומית של קרני שמש. אותן רואה כל עציר לכמה דקות ליום בלבד.

תל אביב הדורות הטובות

בשנחלץ אברהם לבקוביץ, לפני ארבע

והדור, שלא חסכו מלים כדי להוכיח כי הפלייה זאת אינה קיימת כלל, נוצרה עליידי העולם הזה לצרכיו האפלים.

גילה דבר (27.9.1953): "זוהי יצירה גראפומנית לליבוי יצר העדתיות, נסיון נפ"שע להוכיח כי בני עדות המזרח גידונו להיות במדינה אורחים ממורגה שניה, מופ"לים לרעה מבחינה חברתית וכלכלית". ואילו הדור (8.1.1954) קבע, בסכמו את מלחמתו העזה והממושכת בסדרה זאת, כי "יש לגנות את הפצת העלילה על הפליה עדתית, כבי"כול, במדינה!"

השבוע הצטרף להפצת העלילה ולנסיון הנפסע השר זלמן ארן. קבע הוא, בנאום שנשא בכנסת ושנדפס, בטעות, במלואו ב"הדור: "ברצוני להגיד, שבשמעי את הבי"טוי מיווגר-גלויות הוא מצלצל באוני כפיס"פוט נפסע, לאחר שידוע לי כי שמונים אחוז של מחוסרי העבודה הם עולים חדשים ומ"עדות המזרח. על איוה מיווגר-גלויות אפשר באן לדבר?"

במרחב

הגנה

הקרובים והרחוקים

כמעט כל אדם בעל עמדה במרחב ארו את חפציו בסוף השבוע שעבר. רבים כבר קיבלו את ההזמנות לנסיעה, אחרים חיכו להן בכל יום.

הראשון שיצא היה עדנאן מנדרס. ראש ממשלת תורכיה. אחריו בא הניגוס החבשי היילה סלאסי. בא בתור: שר ההסברה המצרי סלאח סאלם (העולם הזה 865) וראש ממשלת ציילון, סיר ג'והן קוטלחלה. הי"תה להם גם מטרה משותפת: חשינגטון, ארצות-הברית.

לא היה זה סוד שלכל הנסיעות לחשינג"טון היה מכה משותף גם כן: הגנת ה"מרחב. מה שהרבה ניחושים היתה העובדה כי רשימת האורחים כללה לא רק תורכים ומצרים כי אם גם נציגי ממלכות כה רהו"קות כחבש וציילון.

כיצד יפול דבר? עד היום היתה תכנית ההגנה של המרחב מבוססת על ברית משולשת בין הערבים, תורכיה ופא"קיסטן. ברית זו לא בוצעה כלל, אם כי תורכיה ופאקיסטן חתמו עליה. עיראק הס"כימה לקבל נשק אמריקאי הרי רוב אר"צות ערב מחכות לראות כיצד יפול דבר.

את היילה סלאסי הביא לחשינגטון שלב חדש בשיחות ההגנה — הדאגה למה ש"יקרה אם באיוה מקום לאורך הקו בין פאקיסטן ליוגוסלביה מתחילים הטורים הסו"בייטיים לנוע לחופי הים התיכון.

לפי התכנית ההולכות ומסתיימות יצ"פה לרוסים, במקרה זה, קו ההגנה נוכף. הקו החדש, שתפקידו יהיה לשמור על יבשת אפריקה, יתחיל באזור סואץ. יצ"בור דרומה דרך סודאן, אריתריאה וחבש, ודרך האוקינוס ההודי לציילון.

המעצור היחיד. חבש תמלא את התפקיד המרכזי בקו החדש. במקביל ל"תפקידה של תורכיה בקו הראשון, מצרים, לעומת זאת, תשמש כחולית הקשר עם אירופה והמערב.

המעצור היחיד הוא סירובה של מצרים לחתום על ברית כל שהיא כל עוד נשארים חיילים בריטיים בתחומי ארצה. מצרים אפי"לו דחתה הצעת סעד אמריקאי בגובה עש"רים מיליון דולר. הקצבה זו אושרה על-ידי הקונגרס ותוקפה פג בסוף החודש.

מובן שארצות-הברית רוצות כי הברי"טים והמצרים ישבו יחד וימצאו פתרון לבעיות.

פני תפקיד. בלחץ התכנית והכינו"סים שנכח עניין אחד לחלוטין: מעמדה של ישראל. היא לא זכתה בתפקיד כל שהוא לא במערכת תורכיה-פאקיסטן ולא במע"רכת החדשה.

הקו הראשון עובר צפונה ומזרחה ליש"ראל. הקו השני — דרומה ומערבה. בש"ני הקווים מובטח חלקם של הערבים בה"גנה, בתמרון הפוליטי — ובנשק.

מה היה קורה לו היה אחת ממדינות אלה פותחת במ"חמה נגד ישראל אינו מאגי את המתכננים ביותר. הם דואגים לגורלן של יבשות. החשוציות קטנות בסגנת עולם זו אינן חשובות — או מסו"כנות — לגביהם.

הסידרה "דופקים את השחורים!" (העולם הזה 830 ואילך). שחשפה את הגילויים השר"נים של ההפליה העדתית במדינה, היתה עצב בגרונם של גורמים רבים ומכובדים, ובראש וראשונה שני בסאוני מפא"י, דבר

ערות

מה נשתנה

הסידרה "דופקים את השחורים!" (העולם הזה 830 ואילך). שחשפה את הגילויים השר"נים של ההפליה העדתית במדינה, היתה עצב בגרונם של גורמים רבים ומכובדים, ובראש וראשונה שני בסאוני מפא"י, דבר

משתתף בסיום
תחרות הענק

מ' יודע?"

"מה אמר?"

"...מספר קרוב..."

"...מי הוא?"

"המלך נראה..."

"...הנה האופנים!"

"...מקרה יותר טוב!"

"שוב לא!"

גברים, נשים וילדים: כמעט כל שכבות האוכלוסיה היו מיוצגות בקרב הקהל, עקבו אחרי כל תנועה של הילדה שהוציאה את המספרים מהתוף.

"מה אני?"

"מה עם הכדורגל?"

"חכה רגע!"

"אולי זהו?"

נוצות!

בין ישיבה למשפט קסטנר (ראה במדינה) סיפר **שמואל תמיר** לידיו במסדרון בית המשפט: כשיבקר את מרשן **מלכיאל גרינזאן**, בבית החולים וסיפר לו כי היועץ המשפטי ביקש להבא לפני השופט את ג'ון הרשעוהי הקודמת, הפציר בו הישיש הנאשם בהשמצה: אל תתן להם להשמיץ אותי!

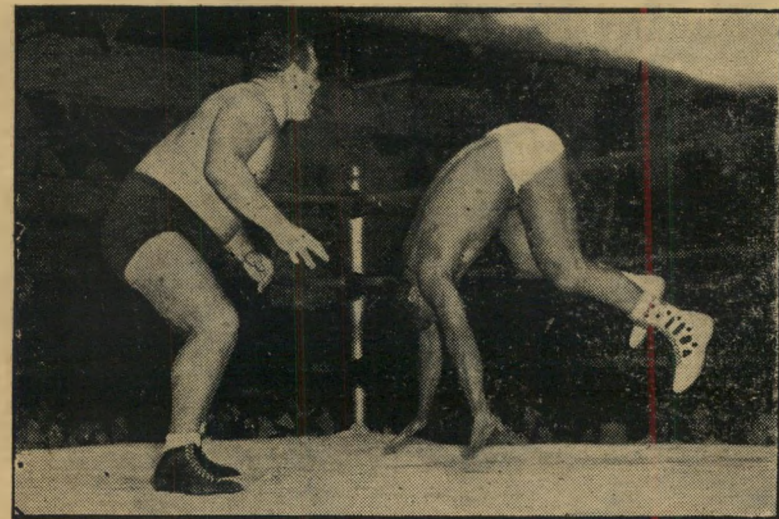
טעות היסטורית בלתי נעימה קרתה ל"דוד בן-גוריון" בשעת שיחה פילוסופית בשדה-בוקר, כשהפליג ב"ג" בחלומות והרהר כי בימי אפלטון היה המצב קל יותר מפני שאו לא היו עורכי-דן הופתע על-ידי תשובה מהירה ומוחצת מצד בן-שיחיו, סטיונס האוניברסיטה העברית.

בתשובה קולעת נתקל דן בן-אמוץ כשנכנס למסעדה ושא: "מה יש לך דבר קל?" זכה לתשובה מפי המלצר: "נוצות!"

אחר שמר ישראל **רפאל הלפרין** חיטל את יריבו להתאבקות, לשעבר שוטר צבאי וממחה גידול **עתיאל שפירא**, נכנס הזמר **ליא פולד** לתא הבשה של הלפרין, ברכו על הצלחתו. הסבר פולד: "אחרי שראיתי בטלוויזיה וביוהסטרון אני משנה את האמרה כי ליהודים יש שכל ואין כוח".

דגי זהב!

בשיחת רעים הזכיר ח"כ חירות ד"ר (ארבע פעמים) **בנימין אבניאל** פרשת נעורים: "כשהייתי סטודנט בבית-סל ראיתי

מתאבק רפאל הלפרין (ימין) בפעולה טלוויזיה, גידול, שכל, כוח

שכל הסטודנטים האחרים מעשנים, שותים, משחקים ק"פים ומתהוללים עם נשכ. עישנתי וזה לא נעם לי. השתכרתי והרגשתי ברע. שיחקתי בקלפים והפסדתי את דמי מחייתי לחודשיים. חשבתי לעצמי: אם רע לעשן, לשתות ולשחק קלפים, מן הסתם רע גם להתהולל עם נשים ולא עשיתי את זה. תגובת סטודנטית שהאזינה לשיחה: "הטעות שלך היתה שהתחלת עם הדברים הלא נכונים".

הטרי בשופטי בית המשפט העליון, לשעבר מנהל משורר העבודה **צבי ברנזון**, לא הפסיק את אורח חייו הצנוע גם אחרי מינויו הרם. את ההפסקה של הצגת הבכורה של דוד ניצל לישיבה רגועה ביצע, תוך ליקוק שלגון ארטיק.

ממפעל ישראלי מפורסם אחר נהנה כחב הפשעים של הארץ, **נתן דונביץ**. באיחור של שבוע נודע לו כי זכה ב"500" ליי בהגדלת הפייס. כיאה לבנו של מנהל בנק הכניס דונביץ את יתרת הרווח (אחרי המיסיבה שערך) לחשבוננו בבנק.

הנרוסלס פוסט נזכר בבדיחה ישנה מאד קשרה בכלכלון **אוסקר גאס** (ראה במדינה): כשהרס גאס, תובע הצנע וצמצום ההוצאות, את שופרת הסלפון באחד הימים של השבוע שעבר, הודיע קול חיש: "מר גאס, דע לך כי אני ואשתי חיים על לירה וארבע מאות פרוטה לשבוע". זהות של הדובר ואשתו: דגי זהב!

כאשר נשאל מאמן נבחרת ישראל בכדור רגל, **ג'רי בית-הלל**, מי ינצח לדעתו באלופות העולם בשווייץ לא ענה, כשנשאלים האחרים מייד, ביקש: "תנו לי כמה ימים לחשוב!"

אתלטיקה מי לא אוהב את פאריס

הקטר הצ'כי זאט'סק התנועע לאטו בריצה קלה סביב מסלולו של איצטד קולומב בפאריס. אלפי הצופים הריעו ממושכות, רעמו ורקעו ברגליהם מרוב התלהבות. אמיל, (34), שרירי, צנום ונוטה להקריח קיפץ על האדמה הפתומית, קירר בהדרגה את שריריו לאחר המאמץ. במרחק 200 מטר ממנו, על קו הסיום, התוצצו עשרות עתונאים סביב חבר השופטים, רצו לשמוע ממקור ראשון את הידיעה שהקהל כבר הרגיש כי התרחשה. הודיע הרמקול: "שיא חדש! 5000 מטר ב"13:57.2 דקות!"

24 שעות לאחר-מכן שבר זאט'סק גם את השיא העולמי ל"10 ק"מ, העמיד את מספר שיאיו העולמיים על 9. לאחר מכן היה הקהל הצרפתי מוכן, בשבוע שעבר, להמליך את זאט'סק באמצעותו של שער הנצחון, להשיך ל"ך אל הסניג את אנשי משרד החוץ שכמ"עס ומנעו את השיאים באי-רצונם לאשר ל"זאט'סק היתר כניסה לצרפת. היה זה אחר שגרייר צרפת בפראג מסר פרטים על שיחה שהתנהלה בין זאט'סק לבין עיתונאים צ'כיים, בה הצהיר כי את פאריס אינו אוהב מכיוון שפסיתוה זולה וממונותיה פורנוגרפיות.

משרד החוץ שלח לזאט'סק הודעה למלגו בכריסל, בה הסביר כי כניסתו לבירה הפורנוגרפית לא רצויה.

זמן קצר לפני שהחליט זאט'סק לשוב לפראג באה הודעה שניה, הפעם מהעם ה"פראג

צרפתי שלחץ על ממשלתו, אילץ אותה לה"תיר את כניסתו של הרץ האולימפי. הצהיר זאט'סק בפאריס: "לא אמרתי מעולם דבר רע על פאריס. היתה כאן אי-הבנה". כאות לרצון טוב ביקר זאט'סק באותו לילה, בחברת מאמנו ושני שומרי ראשו, בפולין ברגיר הקברט המפורסם ביותר בי"עולם.

ארגונים

פרסומות טובה

יותר מהתמודדות הספורטאים בשדה, ב"מסלול ובבריכה, ניטש הקרב משך שנים בין המרכיזים הגדולים של מכבי והפועל.

היה נדמה בשנים האחרונות שממון רב הוצא למטרות תעמולה, יותר מאשר לשיפור מתקני ספורט, בשטח זה צעד הפועל בראש עם מנגנון גדול ועתונות מיוחדת וביחד עם נצחונותיו הספורטיביים בשדה, השאיר את יריבו לרוץ מאחורי גבו.

לפני כמה שבועות החליטו המכבים לע"לות לכותרות הראשיות, הכריזו על חודש יוני כחודש המכבי, ריכזו בתוכו עשרות הופעות ספורט שונות, ביניהן כמה מצעדים תעמולתיים, (ראה במדינה) והופעת קבוצת כדורגל איטלקית לאצו מרומא.

השבוע באה מודעת הפרסום הטובה ביותר: שתי קבוצות מכביות (מכבי תל-אביב ומכבי נתניה) חיסלו שתי קבוצות של הפועל (הפועל פתח-תקו והפועל חיפה) יצרו גמר גביע ישראלי מכבי טהור. היה זה לאחר משחקי גביע רובינשטיין של ההתאחדות (ה) עולם הזה (866) בהם נכנסו לגמר שוב שתי קבוצות מכביות.

"גלי הדרום"

ברוכה שחיה
ובית קפה, חזון

פתיח העונה

מרגוע * בדור * נופש

* שעורי שחיה לילדים ומבוגרים

* כל מוצ"ש תזמורת רקודים ותכנית אמנותית

שרות אוטובוסים: תחנה מרכזית, רחב הגודל העברי

שרות מניות: רחוב עליה פינת רחוב לוינסקי

מה היית אתה עושה לו ניתנה בידך לפתע האפשרות להגשים מיד כל מה שתמצא? בבעייה זו מתחבט גבורו של ה"ג" ול"ל בסיפור: "האדם שידע לחולל ניסים" המופיע השבוע בחוברת הראשונה של

ליד סיפור נוסף של דורותי פארקר.

הסיפור הקצר ("מוזר מאד") יהיה סדרה שבועית מייטב ספרות העולם, ובו חומר בכמות כפולה מזו שבכל חוברת ספורים אחרת, וזאת במחיר של 150 פ"טה.

בנק הדואר מהלקת הסילוקים

הסידורים הניתנים לבעלי חשבונות: העברה חנים מחשבון לחשבון

(פטירה גם ממדי משלוח וממס בולים על הקבלה).

משרדי הממשלה, עיריות ומועצות מקומיות, חברות החשמל והמים, הבטוח הלאומי, בנקים, המוסדות והקרנות הלאומיים, מערכות העתונות וכ"ו —

לכולם חשבון בבנק הדואר

בנק הדואר מקבל כספים לטובתם במזומנים ובשיקים וכן בהעברה, בעלי חשבונות יכולים:

- להכניס כסף לחשבונם בכל בית דואר בארץ במזומנים ובשיקים לגביה.
- לקבל כספים מתוך חשבונם בכל בית דואר בארץ.
- לסדר תשלום לכל מקום בארץ.

בעלי חשבון יכולים להורות על בצע תשלומים קבועים בזמנים קצובים. אפשר לבצע עסקות בכל בתי הדואר בארץ משמונה בבוקר עד שעה שש בערב. בנק הדואר מספק פרטים נוספים לכל דורש.

הערה עירנית

בתל אביב, שאל מורה להיסטוריה ב' כיתה בית ספר תיכון בכיים שעורו אם נותר לו מה להעיר, נענה עלייך אחר התלמידים: "את כולם!"

רפ אה מונע

בלוד, עצר שוט מכם רופא, ביקש אותו לשלם מכם על מכונת כתיבה ישנה, שמע את סירוב הרופא, עצר אותו, ערך חיפוש בבגדיו, גילה בהם 680 דלרים, 24 תקליט טים ארוכי גגן ותריסר חלקי חילוף למ"כונות הקרנה.

משחק באש

בירושלים, פנה עיתונאי טלפונית לת' חנת הכבאים, ביקש אינפורמציה על שריפות השבוע, הופנה למחלקת העיתונות, זכה לשמוע, בשיחתו השנייה את קולו של אותו כבאי, ששיחק הפעם את תפקידו של קצין עיתונות, מסר אינפורמציה מפורטת.

שיעבוש הקווים

בחיפה, פרסם מנהל רכבת ישראל, מתוך חשש גשיבוש מהלך הרכבות, צו האוסר על עובדי הרכבת לשחק בששיבש בעת מילוי תפקידם.

קול דורי הנה הוא בא

בתל אביב הבחינו שוטרים בקול זמרה ידוע הובקע מאחורי הבתים, זיהוהו כקול פושע מועד שבוט מבית הכלא, הלכו אחרי הקול, עצרו את הפושע הזמרה.

הישגי הסכניקה

ברמת גן, קיבל מנהל מחלקת הבריאות העירונית אריה פוסק, מכתב דחוף ורשום בדואר, גילה כי התוכנית הפנימית שהיה במכתב, נשלח לו על ידי שכנו לשולדן במסרה, מהנודס העיר, דוד אשכול.

הכסף קונה את הזהב

בתל אביב, הופיע לפני בית המשפט אדם בשם פרנק שנאשם בהברחת שטרלינג ומיד לאחריו אדם בשם שטרלינג שנאשם בהברחת פרנקים צרפתיים.

בצבת השכחה

כמכסיקו סיטי, שוחררה ממאסרה חואנה מראלס, שנידונה ל-10 ימי מאסר בגלל גיבולפה, במלואת שנתיים, שלושה חודשים ו-19 יום לכניסתה לסוהר בגלל טעות פקידותית.

את הרחמים שנאתי

בירושלים, ניצל כייס ורין את ההורמ"גות, שדד ללא רחמינות את ארגון של הנכה ראובן יענקלביץ שעקב אחר תולדות הבד של שווד"רחמן רובין הוד.

הוליבוד

צעירה ומסוכנת

אילי אולפן פרמונט מוריס כיום את שערם למחשבה שכמעט ודחו את אודרי הפבורן בגלל הופעתה הבלתי הוליוודית. אילו היו עושים כך היו מונעים ממנה בדרך זאת את פרס האוסקר, אותו קיבלה בעד משחקת המצויין בחופשה ברומא, שהיה סרטם ההוליוודי הראשון.

הנערה בת ה-24, שחטפה את הפרס מתחת לחטמן של שחקניות ותקוות כדבורה קר, הינה היבוא המוצלח ביותר שהגיע לבית החרושת תחלומות הקווי הוליווד. שמה נזכר כעת אפילו יותר מן השם המ'קדוש מריין מונרו.

כשהובאה אודרי לפני שנתיים ההוליווד מניו יורק, לאחר הצלחתה הגדולה במחזה ג'יג'י של קוקס, למבחן בד בשביל התפקיד הראשי של חופשה ברומא, כמעט וגרשה דרך הדלת האחורית. הנערה שעמדה לפני המפקים סתרה בהופעתה את כל המושגים המקושים של חיצוניות הוליוודית. גובה הנערי הדק, שצורה הסתורי, אפה המוארך, והבעתה הדומה לזו של פרח שגב ריבה במטבח היו ממש חילוף הקודש. גולם לאחר המבחן (שהצליח מאוד) הוחלט להסתכן וע'קבל אותה.

הראש שהורכב. כדי לחבב אותה על הקהל ניסה האולפן לבנות עליה טאג' מהאל של זוהר, להרכיב את ראשה במדעות על גופה של טרי מור, המצטיין בחזה תלת ממדי. סוכני הפרסומת עמלו לקשר את שמה בשמו של גרגורי פק המופיע אתה בסרט. הקהל הגיב באדישות: עוד כוכבונת אחת.

אולם כאשר הוצג הסרט, נדהמו כולם. אודרי היתה מלאה קסם אישי אירופי (אביה אנגלי, אמה הולנדית), בעלת הליכות של דוכסית ופרחחית גם יחד. עוד פרט קטן ובלתי חשוב: היא שיחקה להפליא. לעתונאים שהחלו מראיינים אותה היתה אודרי משיבה ברישול חגיגי: היא היתה רקדנית, הופיעה בתפקידים זעירים בסרטים אנגליים וצרפתיים, עד אשר גילתה אותה קולט, נתנה לה את התפקיד הגדול בג'יג'י. משם באה להוליווד.

הבמאי שלה, ויליאם וילר, מלא הת' פעלות מאישיות והשכלתה: "היא יודעת לאיית סכינורפניה!" מצב רוחו של וילר לא דבק בבמאים האחרים: נוכחותה של הפבורן הצעירה באולפני ההוליווד מסכנת את קיומה של אסכולת הקימוזים הקדמיים העלולה לפנות את מקומה לנערות דקות, סתורות שער, ארוכות אף ובעלות גוף נערים.

סרטים

איפה בשכר

מכוניות משא נסעו באיטיות ברחובות

תל אביב כשהן נושאות את רכתובת "זה" ר. ת. חומר נפץ", מעל לכתיבת, שלט: שכר האימה.

היה זה להטוט מ סוכת לסרט בשם זה. להטוט שהיה מ ותר גמרי, כי שכר האימה אינו זקוק לפירסומת גדולה כדי למשוך קהל אליו. הוא סרט מצויין. הבמאי הרי גורג' קלווין, שביים בשערו את העורב, סרט על חי עיירה צרפתית קטנה שהנאצים השתמשו בו כהוכחה ל' נחנם של הצרפתים והפיצו אותו בכל ארצות הכיבוש שלהם, בחר כנושא לסרטו זה את ונצואלה כמקום הע'ילה. ונצואלה בה שוטות חברות הנפט האמריקאיות, והבמאי מהגריט שבאו לנסות את מזלם, להרוויח כמה אלפי דולר.

הגיע לשם קל מאד, אולם לצאת, כמ'עט ואי אפשר. ניצולן האיום של החברות הקאפיטליסטיות, הרעב, חוסר העבודה והאקלים האיום, עושים את האנשים למ'יואשם ואפאטיים.

ארכיטקט ויצאים לדרך. התפוצצות שאירעה באחד ממכילי הנפט מתגלה כהר'מנות מן ההשגחה העליונה לכמה אנשים, להחליץ מן הגהינם הטרופי. הסיבה: כדי לאחר את הדליקה יש צורך לפוצץ מסביב בניטרולגיצרין. את החומר המסיכן יש לה'עבר מן העיירה ימקום הדליקה, בשתי מכוניות משא ענקיות. האמריקאים מוכ'נים, אחרי וכוחים, לשלם לזה שיצליח להגיע באחת המכוניות שלא נוצרו להעברת חומר מסוג זה, שכר של 2000 דולר, סכום שיאפשר לווכה בו להסתלק מן המקום האורז.

מבין עשרות המבקשים מצלחים רק ארבעה לקבל את התפקיד אחרי בחינה קשה בנהגות. לואיג'י האיטלקי (פאלקו לולי) שריאותיו מלאות מלט ואשר נותרו לו רק ששה חדשים לחיות, בימבה המסתייג (פר'טר ואן אייק) שאין לו אף ידי, מאריו (איו מנסאן) הולך בטל, וג'וי (שארל ואנל) אשמאי מזדקן.

עליית הסרט כולה מתרחשת תוך כדי נסיעה. פרט לנושאו הסוצ'אלי, זהו אחד הסרטים המותחים ביותר שנראו אי'פעם על הבד. לעומת קלווין נראה אלפרד היצ'קוק אביר סרטי האמים כתינוק בית רבן. קלווין אינו משתמש בתחבולות זולות למ'תוח את הקהל. הנסיעה הפטאלית, שכל יזל קל, אכן נגף, או לחיצה חזקה מזי על החושה, עלולה להסתים בהתפוצצות אודירה, מתוארת במדחשיות רבה. קלווין השכיל יחד עם העלייה, לפתח בהדרגה את גב ריו להפיק מהם את המכסימם. לאיג'י האוסלקי הקולני מחולל מעשי גב רה בדרך: כשהמכונית עומדת ליסול מן גהשר הרקוב, בימבה נעשה ידיוותי

ההוליווד יצרה את הגירסה שלה לז'רסו של קלווין בהמכתב ה'13 שהיה סרט גרוט, נפל בהרבה ממקורו.

כוכבת אודרי הפבורן
נובה נערי, שער סתור, אף מוארך

ונעים יותר. ג'וי ההרפתקן מונדן עם כל שניה קולנועית, הופך ליכרוכי ופחדן וכ'ארי ההולל מנלה כושר מנהיגות וגבורה בנסיעה האיומה. בימבה ולואיג'י מתפוצצים עם מכוניותם, ג'וי מת ביסורים איומים אחרי שנדרס בגלול על ידי מאריו שלא יכול היה לעצור את המכונית. מאריו מגיע בעצמה, מקבל את שכר האימה שלו, חוזר על איתה מכונית מתרסק אתה כתוצאה מפיוזות בנהיגה. בעיירה ממתינה לו בכליון עניים, נערה.

צנזורה

פוי

"חתוך!" קרא בהתרגשות נציג משרד ג'ונסטון, משרד הצנזורה ההוליוודי, כ' שנכח בהצגת נסיון של כמה קטעים מ' תוך המצרי, סרטם האחרון של חברת פוסק. זעמו המוסרי לא היה מכון הפעם לבג' ד הן השקופים מאד של גבורות הסרט ג'ין סימונס וג'ין טירני, כי אם למראה מסוכן הרבה יותר: חום הגלוי של הגב' רים המקשט כמה סצנות בסרט. לדעתו של מר צניעות, יוליו מראה כזה, המוגש ברי חבות בסנימסקופ, מחשבות לא טהורות ב.ב. בנות אמריקה התמימות.

תשבץ 866

			8	7	6	5		4	3	2	1
13					12		11			10	9
	18					17			16		14
							21			20	19
		24						23			22
			28		27				26		25
						31				30	29
		32									
	37			36			35				33
					39						38
						41					40
		43			42						
			47				46		45		
					49						48

- מאוזן:** 1. התקופה בה פורחת האהבה; 5. אחת החטיבות במשרדו של ברנשטיין; 10. גוזן צבע, לקוח מפרי הדר; 12. בלועזית, אינדקס; 14. בלשון הנוער, הרבה; 16. הקלנוסה הערבית; 18. בקיבוץ קוראים לו פצוטר; 19. מסביר עניין בפשטות; 21. כל ישראלי רביעי הוא כזה; 22. יהושע הטח את כידונו לעברה; 23. ממאכלי ארץ מצרים; 24. האהוב פחות במקצועות הצבא; 25. אדמירל חד'עין; 27. וכעת: אחרון, אחרון...; 30. אם קוראים אותו, מסתכס'כים; 31. לולא זרש ייתכן ולא נחוג; 33. מאתמים ושלוש, בשתי אותיות; 35. השר בלי תיק; 36. מנה אחרונה; 38. חגו של מאיר דיזנגוף; 39. זמן הבלתי ידוע; 40. אית הנצחון; 41. ירחון מפא"י הספרותי; 43. פרק תהלים המבקש להודיע בעמים עלי'לות ה'; 44. המיוחד ליעקב; 46. מקצועו של יונה; 48. יישוב בסביבות הרצליה; 49. פוסק, בארמית.

- מאזינך:** 2. יוליינה, מלכת הולנד, ל' וילהלמינה; 3. אליה, לפחות, רוצים בגין ואלין לצעוד; 4. על כל מכתב; 6. הערבון המוגבל שבבנימ'ם; 7. בו חי רועה צאן ידוע'שם; 8. לצורך שבועה, מרימים אותה; 9. עירו של חוש; 11. נחל מערב גליל; 13. היא אסורה לאזורים צבאיים; 15. מוסד ההסתדרות לעזרת מחוסרי העבודה; 17. תיאטרון למעברות; 18. מושב יזרעאלי; 20. על שפת הים; 23. לא בו, כי אם בפר נלחמים; 26. דרגת קצין שדה בצה"ל; 27. יישוב באזור מפורז; 28. הדרומי ביישובי הארץ; 29. הוא או עודף קיימים בכל תק'ציב לא מאוזן; 31. מבצע חובה לשטר ש' הגיע יומו; 32. יצרן סרטים; 34. בארמית קוראים לו גדיא; 35. האדם הראשון; 37. מפורסם בלשי הארץ; 39. שמא ובר, ברי...; 42. ממנו עושים מגבעות; 44. בו שותים גזוז; 45. מספר הצדיקים הנעלמים; 47. המלה הפחות מקובלת על בני גי.

פרסי ספרים לסותרי תשבץ שמות
חייה בירשטיין, ג'רדוי 34; פתח תקוה, יעקב טומשון, ד. צ. 600, צה"ל; פנינה פרין, מיריה 11, תל אביב.

הדורקב המילולי בין קציעה אמרתי ודן אשל נמשך. מיד אחרי הוסעת הגליון, קבלתי ממנה מכתב המכתב אל דן אשל:

ובכן דן אשל, הגבור בכבלים. מספר הערות בקשר לתשובותי.

(א) את דעתי על אותם הכותבים לרתי לא שיניתי.

(ב) וכי אמרתי שג'אז אינו מרסיקה? ומהפך הלכן על גבי ה"סוס" אינו ספרות?

(ג) כיון שלא הבנתי, עיין במש"ל כ"ס פסוק ט' ופרושו (בגורדון). לא יפה לומר, אולם אני מוכרחה להורות שאני נוגית מורקרב זה אולי יותר משני הצדדים עצמם.

ברירות בנכר

"עברתי על שני מקומות רבים בעולם (כולל הונולולו). ואני יכול לומר כי בכתה שהנערות הישראליות הן הנחמדות והמנוגות ביותר בעולם." זאת כותב לי בחור בן 29 (1868/255), שמקצועו מ"חביב אותו נסע בעולם. כרי שלא ירגיש את עצמו נלמד, היה רוצה לי ככל מכתבים מנערה ישראלית חמודה.

15 וחדשים

תלמידת ביתספר תיכון כותבת לי כי כתבתי בחור ומספרת שהיא בת 15 וחודשים (11) (1868/255) מרגישה את עצמה מסוכסכת מבחינה כרי להתכתב עם נער (את נילו לא יצאנה) שיהיה: (א) יפה. (ב) בעל אופי טוב. (ג) בעל השכלה. (ד) שידע לכתוב על אמנות.

קצת ביישן

נער בן 16 (ולושה חדשים) אוחב אליה לקונצרט ולהשתעשע (1868/257) מעריך מאד את כנות המין היפה אולם הוא קצת ביישן. לפעמים יש כזה קסם מיוחד. הוא עצמו טוען שאין לו תכונות מיוחדות, אולם אני בטוחה כי כל נערה נאה וספקית תשמח להתכתב איתו. הוא מתעניין בשמתי מדע שונים.

נבחרים, נאים וספורטאים

שלוש נרצות עקירות בגיל 18.5 (1868/258) תלמידות ביתספר תי"ן, מעונינות להחליף מכתבים עם שליח שה נערים רמתניים, תלמידים אף הם, עליהם להיות נבחרים וספורטאים.

בהתאם לנסיבות

בחור בן 27 (1868/259) חובב שחייה וטיולים, רציני וגם עליו, בהתאם לנסיבות (לזאת אני קוראת במישות) מעוניין להשאיר את בחירת נשוא ההתכתבות לי נערה צעירה עד גיל 25.

טוב שם משמן טוב

צבר עור בן 21 (1868/260) בעל עקרונות מבוססים, ולמה אני חושבת כי הוא כשרוש חכם שרצונו להתכתב עם נערה בעלת שם טוב, מוכן להחליף דעות גם בת 18 חמורה על ספורט, קולנוע, פוליטיקה ועוד.

כל מה שאני עושה לא מצליח לי. אני חמה ספורט ושובר את רגלי מיד כשאני נכנס לחדר התעמלות, אני מצייר ללא כשרון, שר בקול מזויף אין לי ידיים קרובים במיוחד, מתחרבן בבחינות, ואני מרגיש את עצמי מאושר מאד.

זאת כתב לי גרשון ה. על כך אין לי מה לומר — רק לחשוש (בשמחה) שאם יהיו רבים כמוהו, שאשר מחסרת עבודה.

בחירות בשניים

רנה: — יש לי כעת חרמנות מצויינת לתפוס את האביר המתחמק שלך. הבחינות! נשי אליו באחת ההפסקות ו"בפשות רבה, כאילו דברת על מוג האורי, שאני אותו אם הוא מתכוון בהכרח משהו לבחינות, אם לא, הציע לי ללמוד יחד, ואם כן, הציע לי ללמוד יחד, ואם הוא לא יבין את הרמן הוא צריך כנראה להיות חבר להקת העץ. אולם רנה, אל תשכחי שאני צריכה גם להצליח בבחינות! כל טוב.

אפשר להזמין אותך?

חנה: — את אינך יודעת לרקוד? ו"ספרה שבמסיבה אליה הוזמנת תרגישי לא בנוח. הבלים! (אנלה לך סדר) גם אני רקדנית נדונה מאד) כשימינו אותך לרקוד הורי בחיור מתנצל (אני סומכת עליך) שאינך רוקדת טוב ביותר. אני מבטיחה לך שימצאו לפחות שלושה (מספיק, לא?) שיעזרו לך ללמוד. ואם לא תתפסי מייד את התורה, ובזאת אין ספק, ימצאו כולם את חוקר נסיונך לרבר נחמד, והם יצדקו.

ספרד

מה יהיה כשהוא לא יהיה

בשנה שעברה עוד שלטו גנרליסמואים בשתי מדינות אירופאיות. כיום גותר מהם אחד בלבד — גנרליסמו סרנאצסקי פרנקו. מותו של הגנרליסמו האחר, יוסף סטאלין, הזכיר לספרדים כי לאחר הכל גם פרנקו אינו אלא בן-המותה. תזכורת נוספת קבלו השבוע כשעתון מורירי הערים על הצ"ז וורה י. סרסם ליום השנה לעליית סרנאנקו לשלטון מאמר ראשי בו הזהיר מפני תל צאות של האלהת רודן, הממסות שואה על המדינה כשראשה הכל-יכול מת.

פרנקו הגיב על הרמז העבה כפי שאפשר היה לצפות. הוגלה את עורך העתון לאי בודד במערב אפריקה. את מי שלא יכול היה להגלות היו יושבי בתי הקפה והעיתונאים הזרים במרדיו, שהמשיכו ביתר שאת בניחושים על זותו האפשרי של יורש פרנקו לכשימות הקאודיו (המנציג) הספרדי באחד הימים.

פרנקו בן ה-61 והמקריה העמיד בצל והשכיח כל שר או מנהיג ספרדי אחר ואיש אינו מסוגל לנקוב אפילו בשם של אדם אחד, בעל כושר, עמדה ותמיכה ציבורית שיוכל למלא, בשעת הצורך, את מקומו של פרנקו.

כמה לשלם לכהן. ספרד של פרנקו היא רודנות צבאית החסרה מועצת קצינים או חונטה, הסיסטית לרודנות צבאית בכל מקום אחר. הצבא, המספק גם על המש"טרה, הוא המבטיח את קיום המשטר, אך מסתפק בשליטה על עיני הבטחון החיצוני והפנימי. לגנרלים אין חלק בע"צוב מדיניות הממשלה.

את מדיניות הממשלה מעצב אדם אחד בלבד, סרנאצסקי פרנקו. הוא אינו מס"חייץ ביועצים, ולעתים קרובות אפילו לא בשריו אותם הוא ממנה ומפטר כיצונו. לא אחת קרה שפרנקו שיבת שר בישיבת הממשלה, פיטר אותו למחרת.

הקאודיו אינו מסתפק במינוי סיסוני של שרי הממשלה, הוא גם בוחר אישית בקצינים מדרגת אלוף-משנה ומעלה. הוא ממנה שגרירים ומושלי מחוזות. הוא מח"ליט מי יהיו עורכי העיתונים החשובים והוא גם הקובע את גודל משכורתם של כהני הכנסייה.

רדיפה בגיפס. סבלנות ומשמעת עצ"מית היא סיסמתו של פרנקו שנשא ונתן משך 27 חודשים עם ארצות הברית שביקשו להקים בסיסים בספרד וששילמו לבסוף (בנשק ובדולרים) מי חמש משאיותו לשלם בתחילת המשא והמתן.

דוגמה לסבלנותו של פרנקו היא הת"נהגותו בישיבות הממשלה. כששריו גל"אים מישיבות ממושכות, קמים לעשי. למתוח רגליהם ולחסוף כריך, הוא היחיד שאינו זו ממקומם.

ייתכן כי הסיבה לכך במשקלו הרב למדי של הקאודיו, אותו הוא משתדל למעט תוך עיסוק בציד, דייק עמוק"מים, רכיבה ומשחק גולף, רק שכאשר שעתו של פרנקו דחוקה לו הוא רודף אחר דור הגולף בצורה מקורית ביותר: בגיפס.

כלי תובלה אחר בו משתמש פרנקו, בעיקר להופיעותיו הפומביות המעטות, הוא מכונת משוריינת, מתנת אדולף היטלר. פרנקו החושש מאד מממתקשים מופיע בציבור כשהוא מוקף עשרות שוטרים וח"לים וארמונו אל פרדו, שבמרדיו, נשמר על-ידי פלוגות משמר מוקאיות מובחרות.

אין תמורה לקאודיו. 15 שנות פרנקו הוכיחו כי קיום המשטר מובטח כל עוד פרנקו ח"י, הבעייה שכמעט ואי אפשר לתת עליה תשובה היא מה יהיה כשפרנקו לא יהיה יותר.

להלכה נפתרה הבעייה על-ידי חוק 1947 שקבע כי ספרד היא מלוכה, ופרנקו הוא העוצר. אך מאז לא עשה פרנקו מאומה להחזרת המלוכה שייכתן והיתה מבטיחה את יציבותה של ספרד.

* עורך הסתון הניח את המאמר לצנוחה למחרת מות סטאלין, קיבלו בחזרה כמאושר לפרסום. במקום לפרסם אותו, נזנ העורך את המאמר, חיכה להזדמנות שבאה השבוע.

** מתשעת הקצינים הבכ"ים שארגנו את מרד 1936, שהתפתח למלחמת אזרחים, מתו בינתיים ששה. שניים אחרים יצאו בדימוס. התשיעי הוא פראנצסקו פרנקו.

פרנקו אינו דואג במיוחד לעתיד, המצב בהווה הוא שהצבא, הכנסייה, הפלנגה (המפ"לגה המוכרת היחידה בספרד), הבנקאים העשירים, התעשיינים, הסוחרים ובעלי ה"אחוזות יודעים כי לקאודיו אין תמורה. וכאשר יצטרפו, בכוא השעה, לחפש לו תמורה, עלולה להתלקח אם לא מלחמת אזרחים חדשה לפחות מלחמת יורשים קט"לנית לא סחוח.

בורמה

זמרה בקאבה-איה

השבוע נפתחה הצטיחה סנטיאנה בראנגון, בירת בורמה. לכינוס הבוהיסטי השישי באו 15 אלף כוהנים ותלמידי חכמים מני"פאל, מולדת בודהה, מתאילנד, מהודו ומ"קאסיטן, מצ'יילון, מקמבודיה ומלאוס ומחצי תריסר ארצות דרום-אסיה אחרות. לנוחיות כיסם של העולים לרגל הווילה ממשלת בורמה את מחירי הנסיעות ברכבות ובאניות המוליכות לפאגודת קאבה-איה (שלום העו"לם) בה יזמרו משך השנתיים הבאות כוהני בודהה ותלמידיו את כתבי הקודש בעל פה ובקריאה. הוימרה החדגותית תיפסק רק ב"מאי 1956 וסיומה יציין את יום מותו ה"2500 של בודהה.

תלמידיו של בודהה לא יזמרו, בכל זאת.

רקדנית ההקה היוונית

השר אמר: "לא ו"

הידיים, המחקות תנועות דייגים מעלי מכ"מרות, ממוזמות שירים רבים ורוקעות ב"עקבי נעליהן בקצב ועד לצטיקוס, הריקוד הכפרי בו מתנחלים גברי הכפר לפני נעור"תיהם ומפגינים את גבורתם בתנועות חן, שיבובים וקפיצות.

הרקדנים בתלבושתם הלאומית (גרביים לבנות, חצאיות לבנות, מעילונים כחולים מקושטי ריקמה) והרקדניות בשמלותיהן ה"שופעות, רקומות הכסף הזהב, הגיעו הש"בוע ארצה לביקורם החוצלארצי הראשון. משך חודש ימים יופיעו בערים הגדולות, ב"מושבות ובישובים מכשר-גלעד עד באר-שבע. היתנים לא יסתפקו בהופעותיהם בתלבוש"תיהם היקרות (שבסוחו ב"30 אלף ל"י), יו"סיעו בחקומות רבים בארץ כתיירים סתם. כי זה אחד מתנאי ביקורה של הלהקה: מלבד הוצאות נסיעה, אישפוז ודמי-כיס תוכה ה"להקה גם לסיוור מקיף בארץ הקדושה מנ"צרת עד סדום.

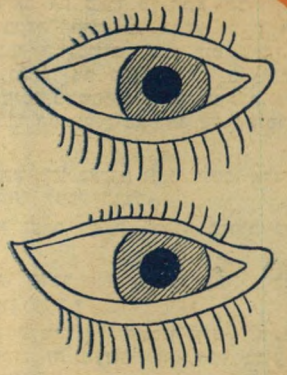
ביצד לקיום סעיה, אדם אחר שלא הסתפק בהופעה הוא האמרגן רוברט. מו"כיר התזמורת הפילהרמונית לשעבר (1936—1946) שהפך ליבואן אמנים, היה רוברט רו"צה לקיים את אחד מסעיפי החווה היווני, יצוא להקת רקדנים ישראלים ליוון. רוברט בריצה לקיים סעיה זה כבר לגבי היוווסלא"בים, עדיין מחפש להקה שתוכל לייצג את ישראל, זו שלפני אלפיים שנה ויותר וזו של היום.

עד שיארגן רוברט את הלהקה המתאימה יצטרכו היוונים להסתפק ברקדניהם הם, לה"נות מריקוד הקלמטיאנוס (מעגל גברים) ו"קיף מעגל נערות) והמקדוניה (נשות כפר המחזיקות אשה בידי רעותה לפי סדר גילן) במקום ההורה והזבקה.

• הממונה על מתן רשיונות לאמנים.

האם נפלת על הראש?

1

2

כך אמרו כל יודעי לשון לבעד עמוד זה כש-
ראו את שיטת התכטאותו החדשה. הצייר
הסביר להם כי הלשון העברית היא ציורית
ביותר. אפשר להתבטא בה, בקלות, דרך
המכחול, כדוגמת 11 הכיטויים שבעמוד זה.
יראה ציבור קוראי "העולם הזה" וישפוט
את לשונו של הצייר. הקוראים שיעמדו כי-
פרץ ויפענחו את הציורים (ציור 1, למשל,
אומר: "עין תחת עין") ויכלו להשתתף בהג-
דת עשרה פרסי ספרים, אחר שישלחו את
הפתרון הנכון, ויפה שעה אחת קודם, אז
"העולם הזה" תל-אביב תיבת דואר 136.

3

4

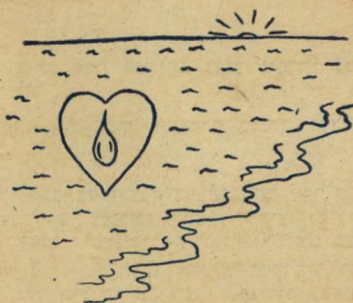
5

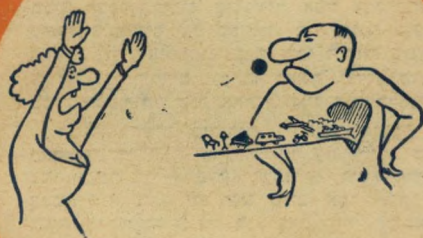
6

7

8

9

10

11

